

OGÓLNOPOLSKI KWARTALNIK PZHiPZF

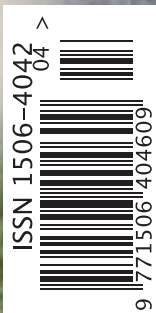
HODOWCA

Nr 75 • wrzesień 2017 r

ZWIERZĄT FUTERKOWYCH

ISSN 1506-4042

Walne zebranie PZHiPZF
Jenot fermowy w niełasce UE
Nawałnice uderzyły w fermy

NAFA

FURS BEYOND EXPECTATION

AUKCJA 26 LUTY – 2 MARZEC 2018
(inspekcja 21 lutego 2018)

AUKCJA 13 –19 MAJ 2018
(inspekcja 8 maja 2018)

AUKCJA 6 – 10 LIPIEC 2018
(inspekcja 1 lipca 2018)

NAFA POLSKA SP. Z O.O.

ul. Granitowa 10, Łozienica, 72-100 Goleniów
tel. (+48) 91 350 95 20, fax. (+48) 91 350 95 38

www.nafa.ca

Tadeusz Jakubowski
redaktor naczelny

Szanowni Czytelnicy

Walne Zebranie Członków PZHiPZF, które odbyło się 2 czerwca 2017 roku podsumowało działalność Zarządu i biura naszego Związku. Ważne było podjęcie uchwały 14/2017, która obligatoryjnie nakłada na członków poddanie audytowi ich gospodarstw prowadzących hodowlę zwierząt futerkowych. Audyt ten został już przeprowadzony w kilkudziesięciu fermach, które otrzymały certyfikat dobrej praktyki hodowlanej.

Prezes Rajmund Gąsiorek wraz ze swoją rodziną i pracownikami obchodzi jubileusz 40-lecia działalności gospodarstwa „GRH Gąsiorek”. Pan R. Gąsiorek był jednym z prekursorów wprowadzania nowoczesnej hodowli lisów i norek w Polsce, dlatego warto ten fakt odnotować.

Tegoroczne Ogólnopolskie Seminarium Naukowe PZHiPZF w Tarnowie Podgórnym objął swoim honorowym patronatem Krzysztof Jurgiel – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Seminarium Sekcji Zwierząt Futerkowych PTZ w Bukowcu przyjęło stanowisko, podpisane przez 75 uczestników, w sprawie projektowanemu przez niektórych polityków zakazowi hodowli zwierząt futerkowych.

Pokazujemy reportaż fotograficzny po przejściu 11 sierpnia br. huraganu w wielkopolsce, na kujawach i w woj. łódzkim. Zwróciliśmy się do hodowców o przedstawienie naszemu związkowi strat w gospodarstwach po przejściu tego strasznego żywiołu.

Ciągle nie potrafimy zrozumieć wpisywania przez Parlament Europejski i Komisję do wykazu gatunków obcych dla naszego środowiska, „w jednym worku”, zarówno dziko żyjącej populacji nutrii i jenotów oraz udomowionych tych gatunków, które są w naszym kraju zwierzętami gospodarskimi od kilkudziesięciu lat. Decyzja w tych sprawach podejmowana jest przez większość krajów członkowskich UE, które z tą hodowlą nie mają nic wspólnego. Godna uznania jest postawa naszego rządu, który broni naszą branżę i będzie występował o derogację tych przepisów. Dla wzmocnienia argumentów wobec UE, przedstawiamy projekt rozporządzenia MRiRW w sprawie minimalnych warunków utrzymania lisów polarnych, pospolitych i jenotów. Dotyczy on płotów, które od samego początku hodowli są na polskich fermach.

Monitorujemy w ostatnich miesiącach sprzedaż skór w domach aukcyjnych. Jesteśmy przed nowym sezonem sprzedaży skór oraz Wystawą Skór w Bydgoszczy, co jest zawarte w informacjach.

Warto zapoznać się z ciekawymi artykułami naukowymi omawiającymi rozród i dobrostan (pojenie) młodych norek.

W Sejmie i Senacie RP wiele dzieje się w sprawach rolnictwa i dlatego trzeba się tym interesować dla dobra własnego gospodarstwa. Jest bardzo dużo nowych regulacji prawnych, krajowych i UE, a ich nieznajomość nie zwalnia od odpowiedzialności.

Życzę miłej lektury.

Dr Tadeusz Jakubowski
Tadeusz Jakubowski
Redaktor Naczelny

SPIS TREŚCI

- 4 Zwyczajne Walne Zebranie Delegatów Polskiego Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych
- 7 Harmonogram ogólnopolskiego seminarium naukowego PZHiPZF
- 10 Nawałnice nad fermą
- 12 Seminarium w Bukowcu nad Solinką
- 19 Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE 2017/1263) aktualizujące wykaz inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii
- 27 Projekt rozprządzenia MRiRW, o planowanych zmianach dotyczących minimalnych warunków utrzymania lisów polarnych, lisów pospolitych i jenotów
- 33 Wiosenno-lętne aukcje sezonu 2016/2017
- 39 ANDRZEJ FILISTOWICZ, PIOTR PRZYSIECKI
Genetyczne i środowiskowe uwarunkowanie rozrodu mięsożernych zwierząt futerkowych
- 49 MARIAN BRZOZOWSKI
Zapotrzebowanie na wodę młodych norek przed odsadzeniem
- 51 Informacja o pracach komisji sejmowych VIII kadencja

Hodowca Zwierząt Futerkowych

jest ogólnopolskim kwartalnikiem, zawierającym informacje z zakresu chowu i hodowli mięsożernych zwierząt futerkowych oraz ochrony środowiska, uregulowań prawnych i sytuacji rynkowej, dotyczących tych gatunków zwierząt.

Rada programowa:

Roman Horoszczuk – przewodniczący, prof. dr hab. Paweł Bielański, prof. dr hab. Marian Brzozowski, prof. dr hab. Andrzej Filistowicz, mgr Marcin Gąsiorek, Rajmund Gąsiorek, mgr Klaudia Gołabek, prof. dr hab. Andrzej Gugolek, dr n. wet. Tadeusz Jakubowski, prof. dr hab. Grażyna Jeżewska-Witkowska, prof. dr hab. Krzysztof Kostro, prof. dr hab. Piotr Przysiecki, lek. wet. Dariusz Sadowski, prof. dr hab. Jan Siemionek, mgr Krzysztof Tuczkowski, mgr inż. Justyna Winiarska.

Wydawca: PZHiPZF

00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, lok. 301
Prezes Zarządu: Rajmund Gąsiorek
www.pzhipzf.pl

Adres redakcji:

00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, lok. 301
email: k.golabek@pzhipzf.pl

Redaktor naczelny: Tadeusz Jakubowski
e-mail: tadjaku@gmail.com

Korekta: Ewa Matyba

Nakład: 2000 egzemplarzy. Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania przeróbek i skrótów w nadesłanych artykułach, nie zwraca niewykorzystanych materiałów oraz nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń. Tłumaczenia z czasopism zagranicznych drukowane są jako obszernie streszczenia. Prawa autorskie i wydawnicze zastrzeżone. Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody wydawcy, w całości lub części JEST ZABRONIONE i podlega odpowiedzialności karnej.

ISSN 1506-4042

Zdjęcie na okładce: Tadeusz Jakubowski

Zwyczajne Walne Zebranie Delegatów Polskiego Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych

Dnia 2 czerwca 2017r. w Tarnowie Podgórnym odbyło się Zwyczajne Walne Zebranie Delegatów Polskiego Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych.

Część oficjalną Walnego Zebrania otworzył Prezes PZHiPZF Rajmund Gąsior, dziękując delegatom za przybycie oraz zaproponował wybór przewodniczącego i sekretarza zebrania. Wobec powyższego przewodniczącym zebrania, wybranym jednogłośnie, został Józef Szafarek. Na sekretarza zebrania wybrano Annę Budych, która protokołowała przebieg zebrania. Obsługę prawną nad obradami sprawował mecenas Aleksander Czech. Następnie, zgodnie z regulaminem i progra-

PZHiPZF Justyna Winiarska, omawiając dokładnie wszystkie podjęte przez Związek przedsięwzięcia. Delegaci mieli okazję zapoznać się ze szczegółami dotyczącymi współpracy PZHiPZF m.in. z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Środowiska, Polskim Związkiem Łowieckim, jednostkami naukowymi, działalnością szkoleniową Związku oraz z innymi, ważnymi inicjatywami. Sprawozdanie zostało jednogłośnie przyjęte. W dalszej kolejności odczytano sprawozdanie Komisji Rewizyj-

Podczas zebrania Prezes Zarządu wielokrotnie zabierał głos informując o znaczących dla polskiej hodowli działaniach podejmowanych przez Związek. Podkreślał, że tylko wspólne i solidarne działanie daje możliwość zdecydowanej obrony branży futerkowej w Polsce, która ma istotne znaczenie w rolnictwie krajo-

Tylko wspólne i solidarne działanie daje możliwość zdecydowanej obrony branży futerkowej w Polsce, która ma istotne znaczenie w rolnictwie krajowym, europejskim oraz światowym

mem obrad Walnego Zebrania nastąpił wybór członków do komisji mandatowo-skrutacyjnej, uchwał i wniosków oraz statutowej. Wybrani kandydaci wyrazili zgodę i zostali jednogłośnie wybrani w głosowaniu jawnym. Kolejnym punktem programu zebrania było sprawozdanie z działalności za rok 2016, które w imieniu Zarządu Związku przedstawiła sekretarz biura

nej oraz Sądu Związkowego. Następnie zarekomendowano zatwierdzenie sprawozdania finansowego za rok 2016, które przedstawił Skarbnik Zarządu Dariusz Sadowski. Walne Zebranie Delegatów PZHiPZF podjęło uchwały o przyjęciu sprawozdań oraz udzieliło Zarządowi, Komisji Rewizyjnej oraz Sądowi Związkowemu absolutorium za ubiegłoroczną działalność.

wym, europejskim oraz światowym. Mając na uwadze pozycję światowego lidera działu specjalnego rolnictwa omówiono zasadność certyfikacji gospodarstw, wykonywanej dzięki prowadzonemu przez PZHiPZF audytowi wewnętrznemu gospodarstw utrzymujących mięsożerne zwierzęta futerkowe. Walne Zebranie Delegatów PZHiPZF uchwaliło obowiązek wykonania audytu wewnętrznego każdego gospodarstwa, które przynależy do Związku.

Zebranie zamknął przewodniczący Józef Szafarek, podziękował obecnym delegatom za owocne obrady oraz w imieniu Zarządu zaprosił na grilla, gdzie kontynuowano podjęte podczas zebrania tematy. [J Win]

Podstawowe działania Związku w zakresie obrony branży

i jej reprezentowania w okresie sprawozdawczym 2016/2017:

1. Podjęliśmy działania w sprawie wycofania przez partię Nowoczesną projektu ustawy, w której był zakaz hodowli zwierząt futerkowych – projekt został wycofany z Sejmu
2. Monitorowaliśmy działania Parlamentarnego Zespołu Przyjaciół Zwierząt – który pracuje nad projektem ustawy, w którym ma być zakaz hodowli zwierząt na futra
3. Prezes R. Gąsiorek został wybrany na kolejną kadencję do Zarządu Federacji Związków Branżowych Producentów Rolnych
4. Prezes jest członkiem Rady Konsultacyjnej przy ministrze Rolnictwa
5. Wydawaliśmy opinie i stanowiska w sprawie skutków

likwidacji hodowli zwierząt futerkowych

6. Prowadziliśmy rozmowy z posłami i senatorami Sejmu RP, posłami Parlamentu Europejskiego, Ministrem Rolnictwa i Ministrem Środowiska, rybakami i przetwórcami rybnymi na tematy naszej branży i jej znaczenia dla gospodarki
7. Zajęliśmy stanowisko w sprawie zakazu hodowli psowatych, wpisaniu na listę gatunków inwazyjnych jenota
8. W porozumieniu z ministrem środowiska nawiązaliśmy współpracę z Parkami Narodowymi
9. Z sukcesem współpracujemy z Polskim Związkiem Łowieckim
10. Obligatoryjnie wprowadziliśmy nasz związkowy audyt polskich ferm

(T Jaku)

Uchwała nr 14/2017
Zwyczajnego Walnego Zebrania
Polskiego Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych
odbytego w Tarnowie Podgórnym,
w dniu 02 czerwca 2017r.

Walne Zebranie postanawia:

iż każdy Członek Związku zobowiązany jest poddać wszystkie swoje fermy
 obowiązkowej certyfikacji ferm prowadzonej przez Polski Związek
 Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych
 i przedłożyć uzyskany certyfikat do dnia 31 stycznia 2018r.

Uchwała została podjęta jednogłośnie w głosowaniu jawnym.

Przewodniczący:

Sekretarz:

Pan
Rajmund Gąsiorek

Jubileusz 40-lecia działalności rolniczej

Ciężka praca, zaangażowanie oraz pasja
dająca siłę do działań są prawdziwym sposobem na sukces.

Prowadzona przez Pana działalność rolno-hodowlana jest dowodem
na to, że pracowitość i wytrwałość, konsekwentność i profesjonalizm
to cechy, które znacząco zwiększają efektywność gospodarowania.

Pana działalność społeczna na rzecz hodowli zwierząt futerkowych w Polsce
przyczynia się do jej rozwoju oraz umocnienia pozycji polskiej branży
na arenie międzynarodowej a zdobyte doświadczenie i życiowa mądrość
są źródłem wiedzy dla młodszego pokolenia hodowców,
dla których stał się Pan wzorem do naśladowania.

Polscy hodowcy, Zarząd i pracownicy
Polskiego Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych
składają serdeczne gratulacje z okazji zaszczytnego Jubileuszu
oraz dziękują za troskę i ogromny wkład
w tworzenie nowoczesnej, polskiej hodowli
na światowym poziomie.

Składamy wyrazy najwyższego uznania dla dotychczasowych osiągnięć
oraz życzymy Panu i współpracownikom kolejnych sukcesów
i wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Tegoroczne Ogólnopolskie Seminarium Naukowe PZHiPZF w Tarnowie Podgórnym objął
Honorowym Patronatem Krzysztof Jurgiel - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Patronat Honorowy

HARMONOGRAM
OGÓLNOPOLSKIEGO
SEMINARIUM NAUKOWEGO

Krzysztof Jurgiel
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

POLSKIEGO ZWIĄZKU HODOWCÓW I PRODUCENTÓW ZWIERZĄT FUTERKOWYCH

Pt. Zarządzanie gospodarstwem utrzymującym mięsożerne zwierzęta futerkowe
1-2 września 2017, Tarnowo Podgórne

Piątek, 1 września 2017

od godz. 10.30 do 12.00 rejestracja uczestników

**12.00 - Przywitanie uczestników seminarium przez prezesa Polskiego Związku Hodowców
i Producentów Zwierząt Futerkowych Rajmunda Gąsiorka
oraz dyrektora biura PZHiPZF doktora Tadeusza Jakubowskiego**

Godzina	Czas/ min	Wykłady i prezentacje
12.10-12.30	20	Rajmund Gąsiorek, prezes PZHiPZF Strategia Polskiego Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych w sprawie obrony branży
12.30-13.00	30	dr n. wet. Tadeusz Jakubowski, dyrektor biura PZHiPZF <i>Miejsce w polskim rolnictwie działu specjalnego produkcji rolnej „HODOWLA I CHÓW ZWIERZĄT FUTERKOWYCH”</i>
13.00-13.15	15	PREZENTACJA FIRMY SMART NANOTECHNOLOGIES
13.15-13.45	30	Prof. dr hab. Krzysztof Kostro, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie <i>Epidemiologia zakażeń wirusem choroby aleuckiej (ADV)</i>
13.45-14.00	15	PREZENTACJA FIRMY SUPON S.A
14.00-14.30	30	Prof. dr hab. Marian Brzozowski, dr Dorota Śliwińska, Zakład Hodowli Zwierząt Futerkowych i Drobego Inwentarza, SGGW Warszawa <i>Wyniki rozrodu nerek z uwzględnieniem rodzaju ściółki</i>
14.30 - 14.45 ok. 14.50	15 50	PREZENTACJA FIRMY RETTENMAIER <i>Przerwa- ciepły posiłek</i>
15.40-16.10	30	<i>Czas na zwiedzanie stoisk wystawienniczych firm branżowych</i> Prof. dr hab. Andrzej Gugolek Katedra Hodowli Zwierząt Futerkowych i Łowiectwa, UWM w Olsztynie <i>Produkty uboczne przemysłu rolno-spożywczego w żywieniu zwierząt futerkowych</i>
16.10-16.25	15	PREZENTACJA FIRMY GE-PRO POLSKA
16.25 -16.55	30	Prof. dr hab. Grażyna Jeżewska- Witkowska, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie <i>Wady wrodzone u zwierząt futerkowych</i>
16.55 – 17.10	15	PREZENTACJA FIRMY WYTWÓRNA PASZ LIRA
17.10 - 17.40 ok. 17.45	30 30	Prof. dr hab. Paweł Bielański, Instytut Zootechniki, Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie Stado hodowlane – żywy organizm <i>Przerwa kawowa</i>
18.15-18.55	40	<i>Czas na zwiedzanie stoisk wystawienniczych firm branżowych</i> Prof. dr hab. Andrzej Filistowicz, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Prof. dr hab. Piotr Przysiecki, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Lesznie, <i>Genetyczne i środowiskowe uwarunkowania efektywności rozrodu zwierząt futerkowych</i>

Godz. 20.00

**Uroczysta kolacja przy muzyce w sali bankietowej hotelu 500
dla uczestników seminarium**

HARMONOGRAM
OGÓLNOPOLSKIEGO
SEMINARIUM NAUKOWEGO

Patronat Honorowy

Krzysztof Jurgiel
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

POLSKIEGO ZWIĄZKU HODOWCÓW I PRODUCENTÓW ZWIERZĄT FUTERKOWYCH

Pt. Zarządzanie gospodarstwem utrzymującym mięsożerne zwierzęta futerkowe

1-2 września 2017, Tarnowo Podgórne

Sobota, 2 września 2017

od godz. 7.00 do 9.45 śniadanie w restauracji hotelowej dla korzystających z noclegu w hotelu

Godzina	Czas/ min	Wykłady i prezentacje
10.00 - 10.15	15	LOSOWANIE NAGRÓD WŚRÓD UCZESTNIKÓW SEMINARIUM
10.15-10.45	30	mgr Hanna Kończal, Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska , <i>Postępowanie z odpadami w gospodarstwie utrzymującym zwierzęta futerkowe</i>
10.45-11.00	15	PREZENTACJA FIRMY BIOMIN POLSKA, <i>Skażenie pasz mikotoksynami i efekt tego zjawiska dla produkcji</i>
11.00 -11.30	30	Jacek Kucharski, Zastępca Głównego Lekarza Weterynarii, <i>Jakość zdrowotna produktów rybnych</i>
11.30-11.45	15	PREZENTACJA FIRMY HEDENSTED GRUPPEN
11.45-12.15	30	Dr Jacek Boruta, Główny Inspektorat Weterynarii, <i>Wyniki urzędowych kontroli prowadzonych w 2016 roku przez Inspekcję Weterynaryjną na fermach mięsożernych zwierząt futerkowych</i>
12.15 – 12.35	20	Lek. wet. Konrad Przywara, Gabinet Weterynaryjny Konrad Przywara, Prochowice, dr hab. Jan Siemionek, prof. nadzw. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. <i>Martwicowe eozynofilowe zapalenie mięśni żucia u norek hodowlanych w Polsce i na świecie</i>
12.35 –13.05	30	Mariusz Struczyński, Baltic Control, <i>Audyt WelFur na fermach mięsożernych zwierząt futerkowych</i>
ok. 13.05	40	Przerwa kawowa <i>Czas na zwiedzanie stoisk wystawienniczych firm branżowych</i>
13.45 -14.05	20	NAFA POLSKA <i>Sytuacja na rynku futrzarskim. Oferta domu aukcyjnego</i>
14.05-14.25	20	KOPENHAGEN FUR <i>Sytuacja na rynku futrzarskim. Oferta domu aukcyjnego</i>
14.25-14.45	20	SAGA FURS <i>Sytuacja na rynku futrzarskim. Oferta domu aukcyjnego</i>
- 15.00	20	<i>Zakończenie seminarium wręczenie certyfikatów potwierdzających udział w szkoleniu.</i>
Szkolenie w zakresie:		
„Uśmiercanie zwierząt futerkowych na fermach”		
15.15.-16.00	45	Dr Tadeusz Jakubowski, <i>Regulacje prawne w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania oraz kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt</i>
16.00-16.45	45	Piotr Roztocki, specjalista BHP <i>„Zasady bezpieczeństwa przy magazynowaniu butli z tlenkiem węgla na fermach zwierząt futerkowych”</i>

Nawałnice nad fermą

11 sierpnia nad centralną Polską przeszła potężna nawałnica z tornadem, wyrządzając bardzo poważne szkody w gospodarstwach rolnych. Skutki tego kataklizmu w części ilustrują zamieszczone zdjęcia.

PZHiPZF chce oszacować straty poniesione przez gospodarstwa rolne utrzymujące zwierzęta

futerkowe. Prosimy o informacje dotyczącą wyliczeń wartości uszkodzeń budynków zaplecza fermowego, kuchni, chłodni, magazynów, pawilonów, płotów, upraw i innych zniszczonych przez żywioł obiektów. Dane będą wykorzystane do sporządzenia raportu dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Seminarium w Bukowcu nad Solinką

W dniach 12-13 czerwca br. odbyło się seminarium naukowe, zorganizowane przez Sekcję Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych PTZ, Katedry Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Czerwcowe seminarium lubelskiego uniwersytetu jest imprezą cykliczną, na stałe zapisaną w kalendarzu branży hodowców zwierząt futerkowych. W tym roku organizatorzy postanowili ulokować imprezę w malowniczym Bukowcu nad Solinką, w sercu Bieszczad. Mimo trudów wielogodzinnej podróży,

frekwencja dopisała i ku uciesze organizatorów, goście stawili się w komplecie.

W trakcie dwudniowego seminarium przybyli mieli okazję do poszerzenia swojej wiedzy z zakresu hodowli zwierząt futerkowych oraz wzajemnej wymiany doświadczeń.

Program seminarium oraz wybitni prelegenci od lat gwarantują najwyższy merytoryczny charakter imprezy. Mimo to, wykłady przebiegały w luźnej, niemal wakacyjnej atmosferze.

O kondycji branży, aktualnej sytuacji i zagrożeniach w hodowli mogliśmy dowiedzieć się z otwartego panelu dyskusyjnego, w którym wzięli udział m.in. prezesi związków branżowych, panowie Rajmund Gąsiorek (PZHiPZF) i Daniel Chmielewski (PZHZF).

W Bukowcu podpisano stanowisko uczestników Seminarium Naukowego „Nowoczesna hodowla zwierząt futerkowych – wiedza, postęp, jakość” w sprawie dyskusowanego w Sejmie RP zakazu hodowli zwierząt futerkowych, które zamieszczamy poniżej. Wyślano je do ważnych przedstawicieli Senatu, Sejmu i rządu RP.

Stricte naukowe wykłady przeplatane były użytecznymi informacjami, skierowanymi głównie do hodowców. Wiele

Prezes R. Gąsiorek wręcza prof. A. Filistowiczowi grawerton z okazji 70-lecia urodzin i 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej

uwagi poświęcono wdrażanemu w Polsce programowi Welfur, etyce w hodowli oraz zapobieganiu chorobom występującym na fermach.

Oprócz tematów naukowych, mogliśmy wysłuchać, zawsze interesujących, prezentacji przedstawicieli domów aukcyjnych Copenhagen Fur i Nafa oraz przedstawicieli firm, którzy w swojej ofercie posiadają produkty dedy-

kowane do hodowli zwierząt futerkowych.

Miłym akcentem seminarium był powrót do historii polskiej hodowli. W tej części gościom przybliżona została sylwetka śp. prof. dr. hab. Ryszarda Cholewy oraz historia fermy „Batorówka” w Moszczenicy (1956-2016).

Podczas uroczystej kolacji była okazja, by złożyć podwójne życzenia i gratulacje profesorowi Andrzejowi Filistowiczowi z okazji 70-lecia urodzin i 45-lecia działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Jeszcze raz serdecznie gratulujemy, życzymy zdrowia i wszelkiej pomyślności.

Polski Związek Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych od zawsze wspiera badania naukowe oraz praktyki w zakresie hodowli zwierząt i jest dumnym sponsorem seminarium.

[K.T.]

PROGRAM SEMINARIUM W BUKOWCU

PONIEDZIAŁEK: 12 CZERWIEC 2017 R.

Godz. 9⁰⁰ – powitanie gości – prof. dr hab. Grażyna Jeżewska-Witkowska

Otwarcie seminarium:

J.M. Rektor UP – prof. dr hab. dr h.c.multi. Zygmunt Litwińczuk

Dziekan WBNoZiB – prof. dr hab. Joanna Barłowska

Godz. 9¹⁵–10¹⁵ – **sesja referatowa**

Przewodniczą: prof. dr hab. O. Szeleszczuk,
prof. dr hab. S. Socha

Socha S. – Wspomnienie o prof. dr hab. Ryszardzie Cholewie

Kaleta T. – Dobrostan zwierząt a współczesne dylematy etyczne

Jakubczak A. – Implementacja programu Welfur do warunków polskich

Godz. 10³⁰–13⁰⁰ – **sesja referatowa**

Przewodniczą: prof. dr hab. M. Brzozowski,
prof. dr hab. A. Filistowicz

Scheepens O. – Sytuacja na rynku futrzarskim w Polsce i na świecie

Janiszewski J. – Współpraca przedstawicieli UE, administracji Rządu RP, PTZ i hodowców zwierząt futerkowych w obliczu kryzysu wokół branży

Panel dyskusyjny – Opinia środowiska w sprawie zakazu i ograniczenia hodowli zwierząt futerkowych w Polsce – prowadzą: Bielański P., Chmielewski D., Gąsiorek R., Gugolek A.

Godz. 14³⁰–16⁰⁰ – **sesja referatowa**

Przewodniczą: prof. dr hab. D. Kowalska,
prof. dr hab. P. Przysiecki

Matusevicius P. – Hodowla zwierząt futerkowych na Litwie

Jakubowski T. – Nosówka – złożony problem choroby zakaźnej zwierząt

Chachaj R. – Fermentowane produkty białkowe – moda czy rzeczywista przyszłość w procesie stabilizacji flory jelitowej zwierząt

Bobrowski-Korolko W. – Prezentacja firmy Agro-Bizek

Godz. 16¹⁵–17³⁰ – **sesja referatowa**

Przewodniczą: dr hab. B. Seremak prof. ZUT,
dr S. Łapiński

Gugolek A., Strychalski J. – Wstępne badania nad zastosowaniem larw jedwabnika w żywieniu królików

Zatoń-Dobrowolska M. – Różnice w uzębieniu lisów pospolitych hodowlanych i dziko żyjących

Przysiecki P. – Historia fermy lisów „Batorówka” w Moszczenicy (1956–2016).

Jubileusz 70-lecia prof. dr hab. Andrzeja Filistowicza

WTOREK: 13 CZERWIEC 2017 R.

Godz. 9⁰⁰–10³⁰ – sesja referatowa

Przewodniczą: prof. dr hab. B. Ślaska,
dr M. Zatoń-Dobrowolska

Dawidejt M. – Furlab Polska – Innowacyjne centrum design futra

Rakowski Ł. – NAFA – aukcja majowa 2017

Kowalska D. – Chów i hodowla nutrii w publikacjach polskich naukowców

Brzozowski M. – Efekty modelowania miotów nerek

Felska-Błaszczuk L., Seremak B. – Analiza miotów nerek hodowlanych pod względem liczby urodzonych młodych oraz rozkładu płci

Łapiński S. – Wpływ dodatkowego wyposażenia klatek na dobrostan lisów (*Vulpes vulpes*)

Godz. 10³⁰– 11³⁰ – **sesja doktorantów**

Przewodniczą: dr hab. L. Felska-Błaszczuk,
dr hab. A. Jakubczak

Podsumowanie seminarium

prof. dr hab. G. Jeżewska-Witkowska,

prof. dr hab. A. Gugolek

Lublin, dnia 12.07. 2017r.

Pan
Rajmund Gąsiorek
Prezes
Polskiego Związku Hodowców
i Producentów Zwierząt Futerkowych
ul. Świętokrzyska 20
00-002 Warszawa

Uprzejmie informuję, że stanowisko dotyczące projektu ustawy związanej z zakazem hodowli zwierząt futerkowych w Polsce zostało przesłane do:

1. Premier Rzeczypospolitej Polskiej
2. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
3. Minister Środowiska
4. Przewodniczący Sejmowej Komisji Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
5. Przewodniczący Senackiej Komisji Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
6. Przewodniczący Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska,
Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
7. Przewodniczący Senackiej Komisji Środowiska

Jednocześnie w załączeniu przesyłam kopię stanowiska.

Serdecznie pozdrawiam –

Prof. dr hab. Grażyna Jeżewska-Witkowska

Stanowisko uczestników Seminarium Naukowego „Nowoczesna hodowla zwierząt futerkowych – wiedza, postęp, jakość”

Uczestnicy Seminarium Naukowego, organizowanego przez Sekcję Chovu i Hodowli Zwierząt Futerkowych PTZ, odbywającego się w Bukowcu, w dniach 12-13 czerwca 2017, reprezentujący wszystkie Uniwersytety Przyrodnicze i Rolnicze, organizacje naukowe oraz związki hodowców zwierząt futerkowych, pragną zaprotestować przeciwko projektom wprowadzenia zakazu hodowli i ograniczenia rozwoju branży hodowli zwierząt futerkowych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Podkreślić należy, że zwierzęta futerkowe zaliczane są od lat, według ustawodawcy, do zwierząt gospodarskich, a co za tym idzie ich proces hodowli podlega kontroli instytucji państwowych powołanych do oceny należytych standardów hodowli.

Jako przedstawiciele świata nauki i praktyki zootechnicznej pragniemy wyrazić uznanie dla dotychczasowych dokonań polskiej hodowli zwierząt futerkowych czego efektem było wyhodowanie wielu cennych odmian barwnych tych zwierząt. Hodowla zwierząt futerkowych ma w Polsce długoletnią tradycję oraz duże znaczenie gospodarcze. W makroskali stanowi znaczące źródło dochodów budżetowych naszego państwa. W indywidualnych przypadkach jest źródłem utrzymania całych rodzin prowadzących tę działalność na ogół w formie przedsiębiorstw rodzinnych, często od wielu pokoleń. Godzi się także zauważyć, że prowadzone w tej formie przedsiębiorstwa są źródłem zatrudnienia również dla okolicznych mieszkańców.

Wyrażamy sprzeciw wobec poglądów prezentowanych przez organizacje „pseudoekologiczne”, które w imię swoich partykularnych interesów lub populistycznych trendów mogą narażać na utratę źródła utrzymania polskich rolników i mogą pozbawiać ich możliwości prowadzenia hodowli zwierząt futerkowych, uznawanych przez polskie prawodawstwo za gospodarskie.

Jednocześnie pragniemy zapewnić o naszym poparciu dla programów podnoszenia dobrostanu wszystkich zwierząt hodowlanych, nie tylko futerkowych. Nadmienić należy, że

od 2016 roku polscy hodowcy uczestniczą w europejskim programie WelFur mającym na celu poprawę i standaryzację kryteriów dobrostanu zwierząt w warunkach fermowych.

Apelujemy o uwzględnienie naszego głosu w dyskusji dotyczącej przyszłości hodowli zwierząt futerkowych w Polsce i na świecie.

Z poważaniem niżej podpisani:

Lista osób protestujących przeciwko zakazom i ograniczeniom w hodowli zwierząt futerkowych w Polsce

Lp.	Imię, nazwisko (+tytuły)	Miejsce pracy/stanowisko	Podpis
1.	Jacek Janusz	PZHZF	[Podpis]
2.	Stanisław Socha prof. dr hab.	Uniwersytet Pracownia Humanistyki w Białymostku	[Podpis]
3.	Prof. dr hab. Sławomir Jędrzejko dyktando	Uniwersytet Przyrodniczy w Lubli	[Podpis]
4.	Prof. dr hab. Marek Pyszcz	AGH	[Podpis]
5.	Tadeusz Jakubowski	Kierownik biura PZH, PZF, SGGW	[Podpis]
6.	MAREK LEJA mgr inż.	APC POLSKA sp. z o.o. Kilko 53 63 000 3004 wkrp	[Podpis]
7.	Marek Folciański	NATA Polska	[Podpis]
8.	Andrzej Kobusz	Wsp. Polska	[Podpis]
9.	Roman Horszczak	SKINPOLEX	[Podpis]
10.	Anna Dąbka	PZHZF	[Podpis]

Stanowisko w sprawie projektu wprowadzenia zakazu hodowli i ograniczenia rozwoju branży hodowli zwierząt futerkowych podpisało 75 osób – uczestników seminarium „Nowoczesna hodowla zwierząt futerkowych – wiedza, postęp, jakość”

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

SEKRETARIAT PREZESA RADY MINISTRÓW

Sylvia Kochel-Pacocha
DYREKTOR

Warszawa, dnia 26 lipca 2017 r.

SPRM.217.6.34.2017.JG

~~Pani
Iwona Sienicka
Dyrektor Biura
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi~~

Szanowna Pani Dyrektor,

w załączeniu przekazuję, według kompetencji, skierowane do Prezesa Rady Ministrów Pani Beaty Szydło pismo Pani prof. Grażyny Jeżewskiej, Przewodniczącej Sekcji Chowu i Hodowli Zwierząt Futerkowych Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego z dnia 14 lipca 2017 r. przesyłające *Stanowisko uczestników Seminarium Naukowego „Nowoczesna hodowla zwierząt futerkowych – wiedza, postęp, jakość”*.

Uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi Zainteresowanym, z kopią do wiadomości Sekretariatu Prezesa Rady Ministrów.

Z wyrazami szacunku
Sylvia Kochel-Pacocha

Do wiadomości:
Pan Tomasz Kończyło
Zastępca Dyrektora Biura Ministra Środowiska

Pani prof. Grażyna Jeżewska
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

W rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE 2017/1263) jenot został wpisany do wykazu inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii. Tekst dokumentów, korespondencję i nasze stanowisko w tej sprawie przedstawiamy poniżej.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2017/1263

z dnia 12 lipca 2017 r.

aktualizujące wykaz inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii ustanowiony w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2016/1141 na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 4 ust. 1 i 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2016/1141 ⁽²⁾ ustanowiono wykaz inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii („wykaz unijny”), który ma być prowadzony i aktualizowany w miarę potrzeby zgodnie z art. 4 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014.
- (2) Komisja stwierdziła, na podstawie dostępnych dowodów oraz ocen ryzyka przeprowadzonych zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014, że wszystkie kryteria ustanowione w art. 4 ust. 3 tego rozporządzenia są spełnione dla następujących inwazyjnych gatunków obcych: *Alopochen aegyptiacus* Linnaeus, 1766; *Alternanthera philoxeroides* (Mart.) Griseb; *Asclepias syriaca* L.; *Elodea nuttallii* (Planch.) St. John; *Gunnera tinctoria* (Molina) Mirbel; *Heracleum mantegazzianum* Sommier & Levier; *Impatiens glandulifera* Royle; *Microstegium vimineum* (Trin.) A. Camus; *Myriophyllum heterophyllum* Michaux; *Nyctereutes procyonoides* Gray, 1834; *Ondatra zibethicus* Linnaeus, 1766; *Pennisetum setaceum* (Forssk.) Chiov.
- (3) Komisja stwierdziła, że w odniesieniu do wszystkich tych inwazyjnych gatunków obcych wszystkie elementy określone w art. 4 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 zostały należycie rozważone.
- (4) Niektóre państwa członkowskie zamierzają zwrócić się do Komisji o wydanie upoważnienia na dalsze prowadzenie hodowli *Nyctereutes procyonoides* Gray, 1834 na podstawie art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 ze względu na domniemane ważne interesy publiczne o charakterze społecznym lub gospodarczym. W związku z tym włączenie tego gatunku do wykazu unijnego powinno podlegać przejściowemu w celu umożliwienia przeprowadzenia procedury, o której mowa w art. 9 tego rozporządzenia, zanim włączenie do wykazu stanie się skuteczne.
- (5) Od momentu przyjęcia rozporządzenia (UE) 2016/1141 kody Nomenklatury scalonej określone w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2658/87 ⁽³⁾ były aktualizowane, a ich ostatnie zmiany zostały wprowadzone w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2016/1821 ⁽⁴⁾. Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/1141.
- (6) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ds. Inwazyjnych Gatunków Obcych,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W załączniku do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/1141 wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem do niniejszego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35.

⁽²⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1141 z dnia 13 lipca 2016 r. przyjmujące wykaz inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 (Dz.U. L 189 z 14.7.2016, s. 4).

⁽³⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 256 z 7.9.1987, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1821 z dnia 6 października 2016 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 294 z 28.10.2016, s. 1).

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 12 lipca 2017 r.

W imieniu Komisji
Jean-Claude JUNCKER
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

W załączniku do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/1141 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w tabeli z wykazem inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii dodaje się w kolejności alfabetycznej następujące gatunki:

Gatunek	Kody CN dla żywych osobników	Kody CN dla części, które mogą się rozmnażać	Kategorie powiązanych towarów
(i)	(ii)	(iii)	(iv)
„ <i>Alopochen aegyptiacus</i> Linnaeus, 1766	ex 0106 39 80	ex 0407 19 90 (zapłodnione jaja do inkubacji)	
<i>Alternanthera philoxeroides</i> (Mart.) Griseb	ex 0602 90 50	ex 1209 99 99 (nasiona)	(12)
<i>Asclepias syriaca</i> L.	ex 0602 90 50	ex 1209 99 99 (nasiona)	(7)
<i>Elodea nuttallii</i> (Planch.) St. John	ex 0602 90 50	ex 1209 99 99 (nasiona)	
<i>Gunnera tinctoria</i> (Molina) Mirbel	ex 0602 90 50	ex 1209 99 99 (nasiona)	
<i>Heracleum mantegazzianum</i> Sommier & Levier	ex 0602 90 50	ex 1209 99 99 (nasiona)	
<i>Impatiens glandulifera</i> Royle	ex 0602 90 50	ex 1209 99 99 (nasiona)	
<i>Microstegium vimineum</i> (Trin.) A. Camus	ex 0602 90 50	ex 1209 99 99 (nasiona)	(7), (12)
<i>Myriophyllum heterophyllum</i> Michaux	ex 0602 90 50	ex 1209 99 99 (nasiona)	
<i>Nyctereutes procyonoides</i> Gray, 1834 (*)	ex 0106 19 00	—	
<i>Ondatra zibethicus</i> Linnaeus, 1766	ex 0106 19 00	—	
<i>Pennisetum setaceum</i> (Forssk.) Chiov.	ex 0602 90 50	ex 1209 99 99 (nasiona)	

(*) Włączenie *Nyctereutes procyonoides* Gray, 1834 stosuje się od dnia 2 lutego 2019 r.”

- 2) w uwagach do tabeli w kolumnie (iv) dodaje się punkt w brzmieniu:

„(12) ex 2309 90: Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia ptaków”;

- 3) w całym załączniku odniesienia do kodu CN „0301 99 18” zostają zastąpione przez „0301 99 17”;
- 4) w całym załączniku odniesienia do kodu CN „0306 24 80” zostają zastąpione przez „0306 33 90”;
- 5) w całym załączniku odniesienia do kodu CN „0306 29 10” zostają zastąpione przez „0306 39 10”;
- 6) w całym załączniku odniesienia do kodu CN „0602 90 49” zostają zastąpione przez „0602 90 46 lub 0602 90 48”.

Warszawa, dnia 23.05.2017

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**
Podsekretarz Stanu
Ewa Lech

Znak sprawy: ŻW.hzg.8606.19.2017.5.mm

BARDZO PILNE

Pan
Rajmund Gąsiorek
Prezes
Polskiego Związku Hodowców
i Producentów Zwierząt Futerkowych
ul. Poczтова 5
62-080 Tarnowo Podgórne

Szanowny Panie Prezesie

W nawiązaniu do wcześniejszej korespondencji w sprawie projektu rozporządzenia wykonawczego Komisji Europejskiej aktualizującego i zmieniającego wykaz inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii ustanowiony rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/1141 wydanym na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014, uprzejmie informuję, że dnia 18 maja br. w Ministerstwie Środowiska odbyła się wideokonferencja przedstawicieli Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z przedstawicielami Komisji Europejskiej nt. możliwości uzyskania przez Polskę upoważnienia do wydawania zezwoleń na hodowlę jenotów. Podczas tej wideokonferencji zaprezentowano dane dotyczące znaczenia ekonomiczno – gospodarczego jenotów hodowanych w Polsce. Jednakże zdaniem Komisji Europejskiej podane przez Państwa dane mogą okazać się niewystarczające do uzyskania upoważnienia, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzenia i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz. Urz. UE L 317 z 4.11.2014, str.35). Zgodnie z art. 9 ww. rozporządzenia w wyjątkowych przypadkach, z uwagi na nadrzędny interes publiczny oraz względy społeczne lub gospodarcze, państwa członkowskie, pod warunkiem upoważnienia przez Komisję, mogą wydawać zezwolenia na utrzymywanie zwierząt z listy gatunków inwazyjnych w innych celach niż produkcja do celów naukowych, ochrona *ex-situ*

oraz zastosowanie do celów medycznych.

Mając na względzie fakt, że hodowla jenotów w Polsce, podobnie jak innych gatunków zwierząt futerkowych uznanych za zwierzęta gospodarskie, zapewnia miejsca pracy, będące źródłem dochodów dla hodowców i ich rodzin oraz wielu osób związanych z szeroko pojmowaną obsługą branży futrzarskiej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwo Środowiska chcą podjąć działania w celu otrzymania upoważnienia, o którym mowa w rozporządzeniu 1143/2014 dla ośrodków prowadzących hodowlę jenotów jako wyjątkowego przypadku z uwagi na nadrzędny interes publiczny.

Aby wykazać istnienie nadrzędnego interesu publicznego w celu podjęcia próby otrzymania upoważnienia, o którym mowa w rozporządzeniu 1143/2014, uprzejmie proszę o odpowiedź na poniższe pytania i zagadnienia w odniesieniu do ferm utrzymujących jenoty, zrzeszonych w Państwa organizacji:

- 1) cele i motywy dla których jenoty są hodowane: ekonomiczny (np. dywersyfikacja produkcji związana z zapotrzebowaniem rynku zależnym od mody), tradycja rodzinna itp.
- 2) czy hodowla jest działalnością pokoleniową?
- 3) średni udział sprzedaży skór na rynku krajowym (bezpośrednio do zakładów kuśnierskich);
- 4) czy na fermie pracuje wykwalifikowany personel?
- 5) czy hodowcy dzięki prowadzeniu fermi znajdują utrzymanie, jeśli tak to dla jakiej liczby osób?
- 6) czy hodowla zapewnia rodzinie byt?
- 7) czy na fermach prowadzona jest inna powiązana działalność pomocnicza przynosząca korzyści (np. kuchnia paszowa, stawy, garbarnia, suszarnia skór)?
- 8) czy hodowla/ferma zapewnia miejsca pracy dla osób dodatkowo zatrudnionych na fermach? Jeśli tak to ilu osobom średnio zapewnia miejsca pracy?
- 9) czy fermy dzięki zapewnieniu miejsc pracy przyczyniają się do zmniejszenia problemu bezrobocia na terenach wiejskich?
- 10) jakie jest korzystne oddziaływanie fermy na otoczenie? Jakie inne branże rozwijają się dzięki hodowli jenotów (np. poprzez rolę w utylizacji produktów pochodzenia zwierzęcego, zaopatrzenie małych (rzemieślniczych) zakładów kuśnierskich, przemysł odzieżowy- promocja skór, jako ekologicznej alternatywy dla „chemicznych” odpowiedników);
- 11) czy istnieje problem z ucieczkami jenotów z ferm? (jeśli tak to w jakich okolicznościach i co może być tego przyczyną? (np. brak dozoru, nieprawidłowe ogrodzenia ferm, itp.)
- 12) wykorzystanie przetworzonych odchodów jako nawóz organiczny;

13) jakie są możliwości zastąpienia tej gałęzi produkcji bez uszczerbku dla gospodarstw, czy istnieje jakiś szczególny rodzaj dorobek, np. hodowlany, naukowy, kulturowy związany z jenotami?

14) czy fermy jenotów przynoszą jeszcze inne korzyści, jeśli tak to jakie?

Ponadto, uprzejmie informuję, że kierując się dobrem hodowli należy odnieść się do powyższych pytań w sposób rzeczowy i dogłębny poprzez analizę indywidualnych ferm, aby w sposób przekonujący uzasadnić istnienie interesu publicznego w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 22 października 2014 r. nr 1143/2014.

Uprzejmie proszę Pana Prezesa o przekazanie odpowiedzi w nieprzekraczalnym terminie do dnia 25.05.2017 r. również w edytowalnej wersji elektronicznej (w programie Word) na adres ewa.krawczyk@minrol.gov.pl.

Jednocześnie uprzejmie informuję Pana Prezesa, że w sprawie podania powyższych danych zwróciłam się do Instytutu Zootechniki – Państwowego Instytutu Badawczego i Polskiego Związku Hodowców Zwierząt Futerkowych.

PODSEKRETARZ STANU

**POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW I PRODUCENTÓW
ZWIERZĄT FUTERKOWYCH**

POLISH FUR BREEDERS' ASSOCIATION

Siedziba - 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20

Oddział – 62-080 Tarnowo Podgórne, ul. Poczтова 5

Tel 061 814 70 51 fax 061 816 40 27 email: pzhizpf@pzhizpf.pl

Warszawa, dnia 24 maja 2017r.

L.dz. 8/5/2017

Szanowna Pani
Ewa Lech
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

w odpowiedzi na pismo przesłane w dniu 23.05.2017r., znak sprawy: ŻW.hzg.8606.19.2017.5.mm dotyczące zagadnień związanych z gospodarstwami utrzymującymi hodowlane jenoty, po dokonaniu rzeczowych i dogłębnych analiz zrzeszonych w Polskim Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych 21 gospodarstw utrzymujących jenoty typu fińskiego uprzejmie informuję, co następuje:

1. Celem hodowli jenotów jest wartość ekonomiczna, tradycja rodzinna, panująca moda i trendy gwarantujące popyt na otrzymywany produkt finalny.
2. Hodowla zwierząt futerkowych, w tym jenotów jest działalnością pokoleniową, a liczba pokoleń wynosi średnio 3 pokolenia w rodzinach.
3. Szacunkowy udział sprzedaży skór na rynku krajowym, do zakładów kuśnierskich to ok. 40 %. Druga część produktów sprzedawana jest w światowych domach aukcyjnych.
4. W gospodarstwach utrzymujących jenoty hodowlane typu fińskiego (Finnraccoon) pracuje wykwalifikowany personel, hodowcy w każdym roku uczestniczą w specjalistycznych szkoleniach organizowanych przez Polski Związek Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych, które gwarantują stałe doskonalenie dobrej praktyki hodowlanej poprzez poznanie innowacyjnych technologii i rozwiązań oraz zdobywanie branżowej wiedzy przekazywanej przez specjalistów z zakresu dobrostanu zwierząt hodowlanych, profilaktyki weterynaryjnej, żywienia zwierząt czy regulacji prawnych. Hodowcy zatrudniają także osoby z wykształceniem zawodowym, technicznym rolniczym, weterynaryjnym bądź wyższym oraz z wieloletnim doświadczeniem pracy przy hodowli zwierząt.

**POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW I PRODUCENTÓW
ZWIERZĄT FUTERKOWYCH**

POLISH FUR BREEDERS' ASSOCIATION

Siedziba - 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20

Oddział - 62-080 Tarnowo Podgórne, ul. Pocztowa 5

Tel 061 814 70 51 fax 061 816 40 27 email: pzhizpf@pzhizpf.pl

5. Hodowcy znajdują utrzymanie w swoim gospodarstwie dla ok. 3-7 osób z rodziny.
6. Hodowla jenotów jest w stanie zapewnić byt rodzinie.
7. W gospodarstwach utrzymujących jenoty prowadzona jest działalność pomocnicza przynosząca dodatkowe korzyści, m.in. uprawa roślin, indywidualna produkcja karmy dla zwierząt na potrzeby własne gospodarstwa oraz pozyskiwanie i obróbka skór surowych.
8. W zależności od potrzeb gospodarstwa, dodatkowo zatrudniane są osoby do prac sezonowych, 1- 4 dodatkowych osób.
9. Gospodarstwa hodowlane przyczyniają się do zmniejszenia problemu bezrobocia na terenach wiejskich, szczególnie w przypadku gospodarstw większych, hodujących więcej niż 1 gatunek zwierząt, gdzie zatrudnionych jest dodatkowo nawet kilkadziesiąt osób.
10. Gospodarstwa utrzymujące jenoty korzystnie oddziałują na otoczenie, pełnią rolę naturalnego utylizatora ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego. Zapewniają rozwój lokalnych przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem ryb, drobiu i zakładów mięsnych poprzez zakup ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kat. 2 i 3 do produkcji paszy dla zwierząt. Gospodarstwa zaopatrują lokalne zakłady kuśnierskie, które wykonują naturalne wyroby odzieżowe zapewniające ekologiczną alternatywę dla ich sztucznych odpowiedników. Korzystny wpływ na otoczenie ma także odpowiednie zagospodarowanie odchodów jenotów, które są ubocznym produktem kategorii 2 i po procesie pryzmowania są doskonałym nawozem organicznym używanym do uprawy pól. Dzięki dobrze funkcjonującej gałęzi rolnictwa jaką jest hodowla zwierząt futerkowych, w tym jenotów zapewniony jest stały rozwój firm zajmujących się wyposażeniem ferm w urządzenia kuchni oraz obiektów hodowlanych oraz produkcją pasz.
11. Gospodarstwa utrzymujące jenoty hodowlane typu fińskiego, które są zrzeszone w Polskim Związku Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych są prowadzone profesjonalnie i dostosowane do aktualnych wymogów prawnych regulujących m.in. rodzaj zabezpieczeń gospodarstwa w postaci klatek odpowiedniej konstrukcji oraz ogrodzeń ferm, które całkowicie uniemożliwiają ucieczkę zwierząt. Hodowcy utrzymujący jenoty w swoich gospodarstwach nie odnotowali dotychczas przypadków ucieczek zwierząt. Ponadto, jenot hodowlany typu fińskiego całkowicie różni się wielkością, odmianą okrywy włosowej oraz behawioryzmem od dzikiej populacji

**POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW I PRODUCENTÓW
ZWIERZĄT FUTERKOWYCH**

POLISH FUR BREEDERS' ASSOCIATION

Siedziba - 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20

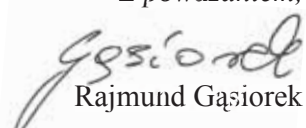
Oddział - 62-080 Tarnowo Podgórne, ul. Pocztowa 5

Tel 061 814 70 51 fax 061 816 40 27 email: pzhizpf@pzhizpf.pl

- jenota, która w latach pięćdziesiątych była celowo introdukowana dla potrzeb łowieckich, na zachodnich, europejskich terenach byłego związku radzieckiego. Jenot hodowlany typu fińskiego nie jest w stanie przeżyć w środowisku naturalnym. Z tego też powodu nie może stać się gatunkiem inwazyjnym. Hodowlany jenot typu fińskiego nie ma instynktu drapieżnictwa, jest zwierzęciem dużym i powolnym, dwukrotnie większym od jenota dzikiego, warunki zapewnione przez człowieka w postaci dostępu do zbilansowanego pokarmu, wody i potrzebnej opieki, co sprawia, że jego przeżycie bez tych warunków w środowisku naturalnym jest niemożliwe.
12. Odchody jenotów hodowlanych po ok. 6-miesięcznym procesie przyzmożenia stają się wysokowartościowym nawozem organicznym pod uprawy roślin.
 13. Nie ma możliwości zastąpienia działu produkcji jaką jest hodowla jenotów typu fińskiego bez uszczerbku dla rolników utrzymujących je w swoich gospodarstwach. Wybitne jednostki naukowe pomagają w doskonaleniu hodowli tego gatunku zwierząt, tym bardziej, że okrywa włosowa jenotów jest wysoce pożądana przez kuśnierzy oraz kupców podczas sprzedaży prowadzonych w domach aukcyjnych. Polscy hodowcy gwarantują wysoką jakość uzyskiwanych od jenotów surowych skór.
 14. Hodowla jenotów typu fińskiego jest prowadzona zgodnie z zasadami dobrej praktyki hodowlanej, jest elementem ochrony środowiska uczestnicząc w naturalnej utylizacji ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego odciażającej środowisko od przemysłowej ich utylizacji szkodliwej dla środowiska naturalnego przy której zużywa się bardzo dużo energii – paliw emitujących CO₂. Jego odmiana fińska jest zwierzęciem gospodarskim o wysokiej wartości hodowlanej uwarunkowanej genetycznie ważna dla zachowania bioróżnorodności hodowanych przez człowieka zwierząt.

Jestem przekonany, że przekazane dane pomogą w pełnym uzasadnieniu istnienia interesu publicznego w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 22 października 2014r. nr 1143/2014.

Z poważaniem,

Rajmund Gąsiorek
Prezes Zarządu PZHİPZF

Prosimy o zapoznanie się z projektem rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, o planowanych zmianach dotyczących minimalnych warunków utrzymania lisów polarnych, lisów pospolitych i jenotów.

Projekt

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 2017 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie minimalnych warunków utrzymywania
gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały
określone w przepisach Unii Europejskiej**

Na podstawie art. 12 ust. 8 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856, z 2014 r. poz. 1794, z 2015 r. poz. 266, z 2016 r. poz. 1605, 1948 i 2102 oraz z 2017 r. poz. 60) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 127) w § 29 dodaje się ust. 1h w brzmieniu:

„1h. Powierzchnię gospodarstwa, na której są umieszczone klatki, w których utrzymuje się lisy polarne, lisy pospolite albo jenoty, zabezpiecza się trwałym ogrodzeniem wykonanym z siatki lub innego materiału odpornego na przegryzienie, o otworach, których średnica uniemożliwia przedostanie się tych zwierząt.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

SPECJALISTA

Rozpara
Daniel Rozpara

Naczelnik Wydziału

Malaczek
Paweł Malaczek

Dyrektor i Dyktant
Prawno-Legislacyjny

Wykowski
Grzegorz Wykowski

PODSEKRETAZ STANU

Lech
Ewa Lech

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1906).

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 12 ust. 8 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia wprowadza obowiązek zabezpieczenia powierzchni gospodarstwa, na której są umieszczone klatki, w których utrzymuje się lisy polarne (*Alopex lagopus*), lisy pospolite (*Vulpes vulpes*) albo jenoty (*Nyctereutes procyonoides*), trwałym ogrodzeniem wykonanym z siatki lub innego materiału odpornego na przegryzienie, o otworach, których średnica uniemożliwia przedostanie się tych zwierząt. Zmiana powyższa ma na celu zabezpieczenie ferm przed ucieczką i przedostaniem się do środowiska naturalnego ww. zwierząt. Jednocześnie, zabezpiecza się powierzchnię gospodarstwa z klatkami przed możliwością dostania się z zewnątrz zwierząt wolnożyjących.

Lepsze zabezpieczenie ferm utrzymujących lisy polarne, lisy pospolite i jenoty ma na celu zabezpieczenie polskiej hodowli zwierząt futerkowych przed wpisaniem jenota do wykazu zamieszczonego w projekcie rozporządzenia wykonawczego Komisji Europejskiej *aktualizującego wykaz inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii ustanowiony rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/1141* wydanym na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014. Umieszczenie jenota w ww. wykazie będzie skutkowało zakazem hodowli tego gatunku zwierząt, uznanego za zwierzęta gospodarskie zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. poz. 921, z późn. zm.).

Poza Polską, jenoty są utrzymywane w 94 fermach w Finlandii. Sprzeciw wobec propozycji umieszczenia jenota w ww. wykazie wyraziły, poza Polską, 3 państwa członkowskie Unii Europejskiej. Poparcie w tej sprawie wyraziło 12 państw członkowskich.

Zgodnie z danymi szacunkowymi przekazanymi przez Polski Związek Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych oraz Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w 2016 r.:

1) liczba gospodarstw utrzymujących jenoty wynosiła 39, co stanowiło 5,34 % w stosunku do ogólnej liczby ferm, w których się utrzymuje mięsożerne zwierzęta futerkowe pod nadzorem organów Inspekcji Weterynaryjnej,

- 2) przeciętna liczba samic i samców stada podstawowego utrzymywanych w jednym gospodarstwie wynosiła 150 sztuk,
- 3) przeciętna wielkość produkcji skór z jednego gospodarstwa wynosiła 600 sztuk,
- 4) przeciętny koszt wyprodukowania jednej skóry wynosił 218 zł, w tym koszty: pasz – 180 zł, usług weterynaryjnych – 4 zł, mediów – 4 zł, skórowania i przygotowania skór do sprzedaży – 20 zł, transportu (przede wszystkim pasz) – 10 zł, (należy zauważyć, że większość gospodarstw utrzymujących jenoty to gospodarstwa rodzinne, które przy produkcji skór nie liczą kosztów robocizny),
- 5) przeciętna cena uzyskana ze sprzedaży 1 skóry wynosiła 380 zł,
- 6) skóry jenotów są zbywane w około 50% na aukcjach, przede wszystkim w Helsinkach, mniejszy udział ma sprzedaż na aukcjach w Kopenhadze i w Seattle; pozostałe skóry były sprzedawane na rynku krajowym, bezpośrednio do zakładów kuśnierskich, gdzie w szczególności są przeznaczone na obszycia i dodatki do konfekcji odzieżowej,
- 7) szacunkowa roczna wielkość produkcji skór jenotów - około 12 000 sztuk,
- 8) szacunkowa roczna wartość sprzedaży skór jenotów – około 4,6 mln zł.

Hodowla jenotów w Polsce, podobnie jak innych gatunków zwierząt futerkowych uznanych za zwierzęta gospodarskie, zapewnia miejsca pracy, będące źródłem dochodów dla hodowców i ich rodzin oraz wielu osób związanych z szeroko pojmowaną obsługą branży futrzarskiej. Ponadto jenoty należące do grupy mięsożernych zwierząt futerkowych są naturalnym utylizatorem produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, które są sprzedawane hodowcom tych zwierząt.

W przypadku braku możliwości skarmienia mięsożernych zwierząt futerkowych produktami ubocznymi nieprzeznaczonymi do spożycia przez ludzi, konieczna będzie ich utylizacja metodami, które w ocenie zakładów zarówno branży rybnej, jak i branży mięsnej oraz drobiarskiej wiązać się będą z potrzebą poniesienia znacznych wydatków przez te zakłady, co skutkować będzie pogorszeniem opłacalności produkcji tych zakładów.

Ponadto, ok. 380 ferm utrzymuje ok. 100 000 sztuk samic stada podstawowego (tj. samic reprodukcyjnych) lisów pospolitych i polarnych.

Rozporządzenie nie jest objęte prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r., o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony

na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia zostanie zgłoszony do wykazu prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Stanisław
[Signature]

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Bezpieczeństwa Żywności i Węskawia
[Signature]

PODSERKARZ STANU
[Signature]
Ewa Lech

Zatwierdzam:

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

[Signature]
Krzysztof Jurgiel

Poniżej przedstawiamy wybrane fragmenty
z oceny skutków nowej regulacji

Nazwa projektu Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza stanu Ewa Lech Podsekretarz Stanu Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Janusz Poławski tel.22 623 15 56 janusz.polawski@minrol.gov.pl	Data sporządzenia 11.05.2017 r. Źródło: ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856, z późn. zm.). Nr w wykazie prac:
OCENA SKUTKÓW REGULACJI 1. Jaki problem jest rozwiązywany? Komisja Europejska w projekcie rozporządzenia wykonawczego aktualizującego wykaz inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii ustanowiony rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/1141 wydanym na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 zaproponowała wpisanie jenota do ww. wykazu inwazyjnych gatunków obcych. Działanie takie spowoduje zakaz utrzymywania jenotów w celu hodowli na futra. W Polsce jenoty są gatunkiem uznanym za zwierzęta gospodarskie. Zmiana zaproponowana w projekcie rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej ma na celu zabezpieczenie ferm utrzymujących jenoty, a także lisy pospolite i polarne przed ucieczką zwierząt i ewentualnym przedostaniem się ich do środowiska naturalnego. Jednocześnie, zabezpiecza się powierzchnię gospodarstwa z klatkami przed możliwością dostania się z zewnątrz zwierząt wolnożyjących. 2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt Projekt rozporządzenia wprowadza obowiązek zabezpieczenia powierzchni gospodarstwa, na której są umieszczone klatki, w których utrzymuje się lisy polame (<i>Alopex lagopus</i>), lisy pospolite (<i>Vulpes vulpes</i>) oraz jenoty (<i>Nyctereutes procyonoides</i>), trwałym ogrodzeniem wykonanym z siatki lub innego materiału odpornego na przegryzienie, o otworach, których średnica uniemożliwia przedostanie się tych zwierząt. Celem wprowadzanej regulacji jest zabezpieczenie ferm utrzymujących jenoty, a także lisy pospolite i polarne przed ucieczką	

zwierząt i ewentualnym przedostaniem się ich do środowiska naturalnego. Jednocześnie, zabezpiecza się powierzchnię gospodarstwa z klatkami przed możliwością dostania się z zewnątrz zwierząt wolnożyjących. Zgodnie z danymi szacunkowymi przekazanymi przez Polski Związek Hodowców i Producentów Zwierząt Futerkowych oraz Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy w 2016 r. liczba gospodarstw w Polsce utrzymujących jenoty wynosiła 39, w których szacunkowa roczna wielkość produkcji skór wynosiła około 12 000 szt., co daje wartość sprzedaży około 4,6 mln zł. Ponadto ok. 380 ferm utrzymuje lisy pospolite i polarne. Hodowla jenotów w Polsce, podobnie jak innych gatunków zwierząt futerkowych uznanych za zwierzęta gospodarskie, zapewnia miejsca pracy, będące źródłem dochodów dla hodowców i ich rodzin oraz wielu osób związanych z szeroko pojmowaną obsługą branży futrzarskiej. Ponadto jenoty należące do grupy mięsożernych zwierząt futerkowych, które są naturalnym utylizatorem produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, sprzedawane hodowcom tych zwierząt. W przypadku braku możliwości skarmienia mięsożernych zwierząt futerkowych produktami ubocznymi nieprzeznaczonymi do spożycia przez ludzi, konieczna będzie ich utylizacja metodami, które w ocenie zakładów zarówno branż rybnej, jak i branży mięsnej oraz drobiarskiej wiązać się będą z potrzebą poniesienia znacznych wydatków przez te zakłady, co skutkować będzie pogorszeniem opłacalności produkcji tych zakładów.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach. w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej. Sprzeciw wobec propozycji umieszczenia jenota w przedmiotowym wykazie wyraziły, poza Polską, 3 państwa członkowskie. Poparcie w tej sprawie wyraziło 12 państw członkowskich.

Wiosenno-letnie aukcje sezonu 2016/2017

Harmonogram wiosenno – letnich aukcji, jak co roku, był mocno napięty. W tym okresie wszystkie domy aukcyjne zorganizowały sprzedaż, licząc na utrzymanie bardzo wysokiej średniej sprzedaży z pierwszego kwartału. Domy aukcyjne otworzyły się dla klientów, szukając nabywców na kolejne miliony skór. Niewątpliwie, dużym ułatwieniem w takiej sytuacji jest wprowadzony w zeszłym roku system sprzedaży online, z którego korzysta coraz więcej kupców, w tym także zupełnie nowych klientów, pochodzących głównie z Dalekiego Wschodu.

Podczas ostatniej aukcji w Kopenhadze, kupcy jasno dali nam do zrozumienia, że w dalszej części sezonu nie zamierzają być rozrzutni i będą liczyć

się z gotówką. Doskonała sprzedaż i szybko rosnące ceny skór w pierwszym kwartale tego roku zostały niestety mocno skorygowane. Ceny, które już na początku sezonu dorównywały cenom z lata i jesieni ubiegłego sezonu, były dla kupujących ewidentnie za wysokie, o czym informowali otwarcie.

Majowa aukcja NAFA była siódmą aukcją sezonu a zarazem drugą w tym sezonie dla kanadyjskiego domu aukcyjnego. Na aukcji zaproponowano 3 mln skór norczych (regularnych, pokopulacyjnych i sekcji III), 31 tys skór lisów hodowlanych oraz skóry dzikich zwierząt. Najsilniej reprezentowany był rynek chiński, który tradycyjnie dokonał największych zakupów, wspierając sprzedaż zarówno

samców jak i samic. Obecni na aukcji Koreańczycy zainteresowani byli przede wszystkim wysoką jakością skór samic, Grecy natomiast mocno rywalizowali o skóry samców.

Aukcja charakteryzowała się ostrożną i selektywną licytacją. Żadna odmiana norki nie zanotowała pełnej sprzedaży. Ceny, w zależności od odmian kolorystycznych oraz jakości, balansowały od nieco spadkowych, poprzez stabilne względem ostatniej aukcji do lekko wzrostowych. O wzrostach cen w porównaniu z aukcją lutową NAFA możemy mówić jedynie w przypadku samic w odmianach: demi brown i silverblue, a samców w odmianach: black i mahogan. Spadki natomiast zanotowano wśród samic w odmianach: pa-

stel, white i blue iris, a wśród samców w odmianach: pastel, silverblue, white, blue iris i szafir. Sprzedaż pozostałych odmian kolorystycznych pozostała na poziomie zbliżonym do aukcji lutowej. Aukcja zakończyła się wynikiem sprzedaży norek na poziomie 84%. Bariere 90% sprzedaży przekroczyły jedynie odmiany samców: black, black cross, mahogan, pastel i blue iris i samice black.

Zaznaczyć należy, że NAFA od początku aukcji nastawiona była na utrzymanie poziomu cen a nie bezwzględnej sprzedaży i wyzbycia się towaru. Stąd najlepsze jakości skór, które nie osiągnęły satysfakcjonującej ceny, zostały wycofane ze oferty. Nadspodziewanie dobrze natomiast wypadła sprzedaż skór pokopulacyjnych i uszkodzonych, które zostały praktycznie wyprzedane. To doskonale obrazuje kondycję rynku. W perspektywie kolejnych kilkunastu

Kupcy jasno dali nam do zrozumienia, że w dalszej części sezonu nie zamierzają być rozrzutni i będą liczyć się z gotówką

milionów skór przeznaczonych do sprzedaży jeszcze w tym sezonie, kupcy oszczędzają środki i szukają towaru w okazyjnych cenach.

Powody do umiarkowanego zadowolenia mogą mieć hodowcy lisów srebrzystych, których skóry sprzedały się na poziomie 87% i uzyskały uśrednioną cenę 47 USD. Podobną średnią cenę uzyskały skóry lisów niebieskich, jednakże sprzedaż na poziomie 27% pozostawia wiele do życzenia.

Pierwszą w kolejności, czerwcową aukcją sezonu była aukcja SAGA FURS i ALC, na której zaproponowano w sumie ponad 4,8 mln skór norek i prawie 728 tys. skór lisów.

Była to trzecia aukcja sezonu SAGA FURS, a zarazem ósma aukcja całego sezonu. Fińska aukcja zgromadziła kilkuset kupców ze wszystkich liczących się rynków. Tradycyjnie najwięcej było kupców z Chin i Hong Kongu.

Czerwcową aukcję SAGI również można zaliczyć do udanych ze względu na wysoki procent sprzedaży skór na poziomie 90%. Na aukcji zaproponowane zostały skóry norek w dużych i mniejszych rozmiarach zróżnicowane pod względem jakości. Kilka odmian kolorystycznych przekroczyło barierę 90% sprzedaży (samce: black cross, brown, mahogan, palomino, pastel, szafir; samice: brown, mahogan ve-

lvet) a niektóre kolory zostały wyprzedane: black, pastel, regal white, mahogan. Słabszą sprzedaż, poniżej 75%, odnotowano w kolorach (samce: mahogan velvet, palomino velvet, pearl cross, pearl velvet, szafir cross, szafir velvet i silverblue; samice: palomino, palomino velvet, pearl cross, szafir, szafir velvet, silver cross i silverblue velvet). W porównaniu do ubiegłorocznej czerwcowej aukcji SAGI, cena skór znacząco się poprawiła. Poziom cen skór wzrósł nawet do 20% względem czerwca 2016 r. Niestety, w porównaniu do ostatnich europejskich notowań, o zwyczajach ceny możemy mówić zaledwie w pojedynczych przypadkach. Utrzymanie stabilnej ceny względem ostatnich notowań okazało się równie niełatwym zadaniem. O utrzymaniu ceny lub delikatnym wzroście możemy mówić jedynie w przypadku sprzedaży skór norek białych, brązowych

INFORMACJA DLA HODOWCÓW

SKINPOLEX POLSKA SP. Z O.O.

zaprasza do współpracy
wszystkich hodowców lisów
zainteresowanych wysyłką skór
do sprzedaży aukcyjnej

w kanadyjskim Domu Aukcyjnym

N A F A

- przyjmujemy wszystkie rodzaje skór lisich
- certyfikat nie jest wymagany
- oferujemy bezpłatny odbiór skór od hodowcy
- nie pobieramy żadnych opłat

Zainteresowanych prosimy o kontakt
w celu przesłania deklaracji współpracy
na nadchodzący sezon 2017/2018

Kontakt:

Biuro Skinpalex Polska w Bydgoszczy tel. 52 345 31 03
Krzysztof Tuczowski tel. 607 986 452

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

i szafirowych. Zdecydowana większość oferowanych skór nie utrzymała ceny a spadki sięgały 10%. Najwyższą średnią cenę uzyskały skóry odmiany szafir (samce 38 Eur, velvet 42 Eur, samice 25 Eur, velvet 29 Eur).

Helsińskiej aukcji towarzyszyło duże zainteresowanie hodowców lisów i jenotów, gdyż w ofercie znalazła się spora ilość tych skór.

Bardzo dobrze wypadła sprzedaż lisów srebrzystych, które zostały wyprzedane. Lisy srebrzyste wysokich jakości osiągnęły średnią cenę 96 Eur. Lisy niebieskie i cieniste nieznacznie przekroczyły pułap 70% sprzedaży ze średnią ceną 73 Eur niebieskie i 82 Eur cieniste.

Warto nadmienić, że była to ostatnia wspólna aukcja fińskiej SAGI i północnoamerykańskiego ALC. Kilkuletnia współpraca dobiegła końca i w przyszłym sezonie każdy dom aukcyjny będzie

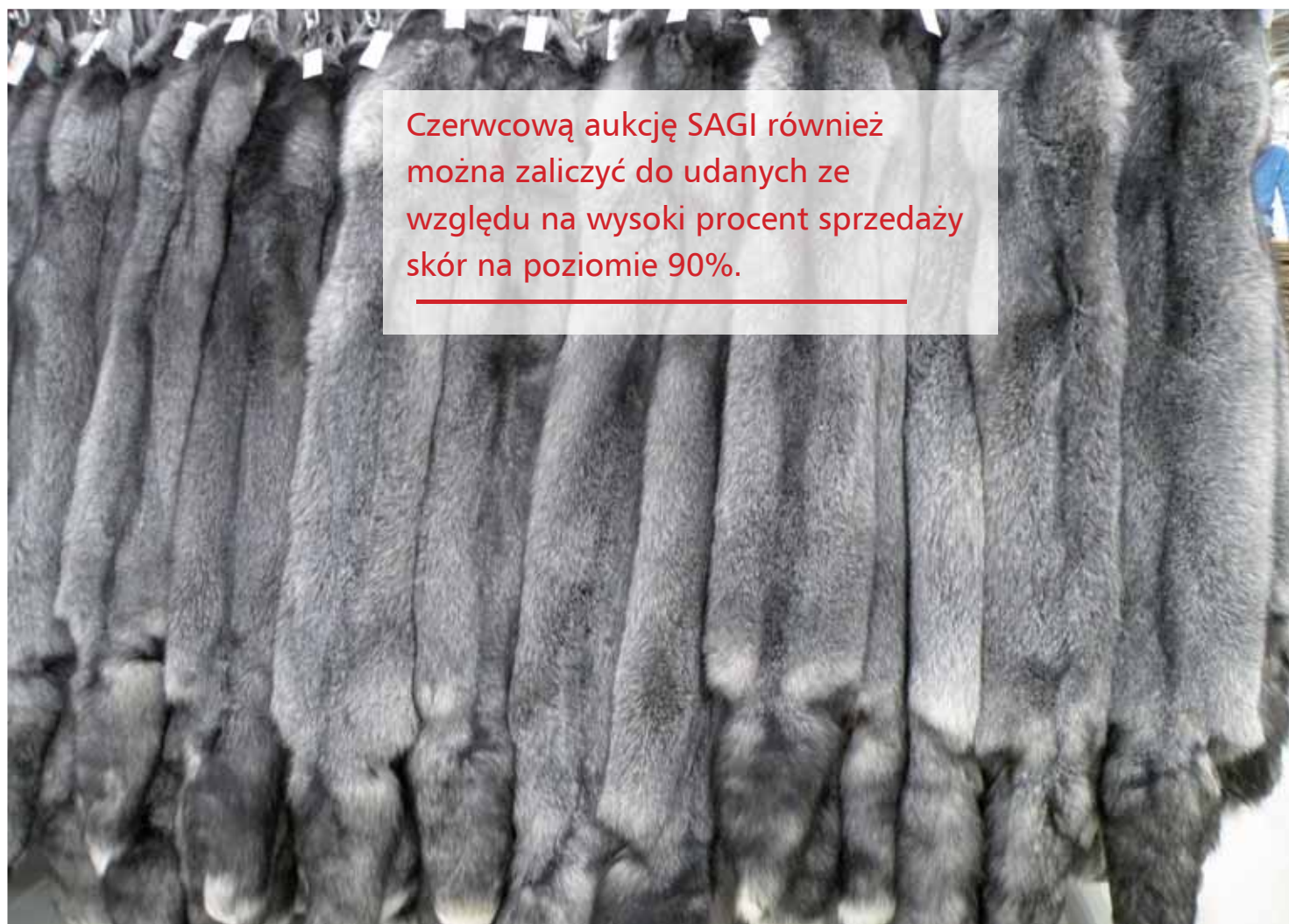
oferował skóry do sprzedaży na własnej aukcji.

Od przyszłego sezonu znacząco uszczupli się także sprzedaż wysokiej jakości skór lisich na aukcji w Helsinkach. Na mocy podpisanej w czerwcu b.r. umowy pomiędzy Norweskim Związkiem Hodowców Zwierząt Futerkowych i KOPENHAGEN FUR, skóry hodowców norweskich trafią wyłącznie do sprzedaży aukcyjnej w KF. Niewątpliwie, to duża strata dla SAGI, gdyż skóry norweskich lisów charakteryzują się bardzo wysoką jakością i osiągają wysokie ceny aukcyjne. Norweski lis srebrzysty, znany jako typ norweski jest atrakcyjnym i pożądanym towarem na rynku skór.

KOPENHAGEN FUR, jako drugi w czerwcu, otworzył swoje drzwi i łączy internetowe dla kupców, organizując aukcję, na której zaoferowano ponad 8,3 mln skór norek. Była to dzie-

wiąta aukcja sezonu i czwarta aukcja duńskiego domu aukcyjnego w tym sezonie.

Podobnie jak w przypadku dwóch wcześniejszych aukcji, również tutaj, kolekcji skór norweskich nie udało się sprzedać w całości. Uzyskano jednak bardzo wysoki poziom 97% sprzedaży. Największa aukcja sezonu, tradycyjnie zgromadziła sporą ilość klientów ze wszystkich liczących się rynków. Większość zakupionych skór trafiła na rynek chiński, ale aktywni w licytacji byli również Koreańczycy, Grecy, Rosjanie i europejski rynek mody. Pierwsze dni aukcji upłynęły na bardzo ostrożnej licytacji. Zdecydowane ożywienie nastąpiło dopiero przy licytacji skór brązowych. Dynamiczna licytacja nie przełożyła się jednak na cenę skór. Podobnie jak w przypadku dwóch poprzednich aukcji, w obecnej sytuacji rynkowej gdzie wciąż mamy do

Czerwcową aukcję SAGI również można zaliczyć do udanych ze względu na wysoki procent sprzedaży skór na poziomie 90%.

czynienia z niewykorzystanym zapasem skór i gotowych wyrobów, priorytetem było utrzymanie ceny z kwietniowej aukcji KF. Niestety, tendencja spadkowa nie ominęła również Kopenhagi. Na największej aukcji sezonu zanotowano spadek cen skór do 10% w zależności od jakości i odmiany kolorystycznej, w porównaniu z aukcją kwietniową.

Optymistyczną wiadomością jest fakt, że rynek skór łatwo się nie podda i mimo nie najlepszej sytuacji, był w stanie wchłonąć niebagatelną ilość ponad 8,3 mln świeżych skór. Średnia cena skór samców regularnych razem z velvetami wyniosła 41 Eur a samic 25 Eur. Najwyższe średnie ceny uzyskały skóry samców stardust 56,5 Eur, silverblue velvet 47 Eur i mahogan velvet i pearl beige velvet 43 Eur. Najniższe ceny skór regularnych zanotowano przy sprzedaży samic ciemnych odmian: black 17,5 Eur, mahogan 18 Eur, brown, 19 Eur.

Na aukcji były również dostępne skóry lisie w skromnej ilości 6,7 tys sztuk. Odmiany polarne zostały wyprzedane, a lisy srebrzyste sprzedano w 99%. Średnia cena lisów niebieskich wyniosła 47 Eur, a cienistych 48 Eur. Lisy srebrzyste dostępne w ilości 2572 szt. uzyskały średnią cenę 53 Eur.

Od przyszłego sezonu, na duńskich aukcjach, możemy spodziewać się ciekawszej licytacji skór lisich, gdyż jak informowałem wcześniej, aukcje KF zasilą wysokiej jakości skóry hodowców z Norwegii.

Ostatnia letnia aukcja sezonu odbyła się na początku lipca w Toronto. Była to trzecia i zarazem ostatnia aukcja NAFA w tym sezonie i jednocześnie dziesiąta aukcja sezonu.

Oferta sprzedaży składała się 1,6 mln regularnych skór nor-

W imieniu
KRAJOWEGO CENTRUM HODOWLI ZWIERZĄT W WARSZAWIE
POLSKIEGO ZWIĄZKU HODOWCÓW
I PRODUCENTÓW ZWIERZĄT FUTERKOWYCH

oraz firm
SKINPOLEX POLSKA sp. z o.o.

SKINPOLEX sp. z o.o.

zapraszamy na

JUBILEUSZOWY XX KRAJOWY POKAZ SKÓR FUTERKOWYCH

który odbędzie się 3 lutego 2018 r. w Bydgoszczy
przy ul. Przemysłowej 8 bud. 4

Pokazy skór organizowane w Bydgoszczy stały się tradycją
w branży futrzarskiej

Serdecznie zapraszamy wszystkich hodowców lisów i norek
do wzięcia udziału w pokazie

Skóry konkursowe należy dostarczyć do magazynu
w Bydgoszczy do 19 stycznia 2018 r

Zachęcamy do wystawienia swoich skór

Wszelkich informacji dotyczących pokazu udziela pracownicy firmy Skinpoxlex.

Tel. 52 345 31 03, 607 986 452

Średnia cena skór samców regularnych razem z velvetami wyniosła 41 Eur a samic 25 Eur. Najwyższe średnie ceny uzyskały skóry samców stardust 56,5 Eur, silverblue velvet 47 Eur i mahogan velvet i pearl beige velvet 43 Eur. Najtańsze ceny skór regularnych zanotowano przy sprzedaży samic ciemnych odmian: black 17,5 Eur, mahogan 18 Eur, brown, 19 Eur.

czych, 0,4 mln skór pokopulacyjnych oraz 1,3 mln skór sekcji III. Oprócz tego do sprzedaży trafiły skóry lisów hodowlanych i skóry dzikich zwierząt. Niezmiennie, podczas aukcji najsilniej reprezentowane były rynki Chin, Korei przy wsparciu rynków europejskich.

Biorąc pod uwagę fakt, że była to ostatnia aukcja NAFA w sezonie, kupcy mieli w czym wybierać. Oferta była bardzo zróżnicowana pod względem jakości, rozmiaru i barwy. Ofertę uzupełniły niepełnowartościowe skóry sekcji III i pokopulanty. Zaskakująco dobrze wypadła sprzedaż tych właśnie skór, o które mocno zabiegali kupcy. Tańsze skóry z niewielkimi uszkodzeniami, doskonale nadające się na konfekcję i wszelakie detale, podnoszące wartość końcowego produktu, zostały wyprzedane niemal w całości, uzyskując satysfakcjonujące ceny. Oprócz skór regularnych, chińscy projektanci mody poszukują skór, które można wykorzystać jako dodatki. Rynek dodatków i wykończeń ma ogromny potencjał wzrostu w Państwie Środka. Podobnie jak w przypadku kwietniowej aukcji NAFY, również na tej aukcji, równie ważna jak sprzedaż była proponowana cena i po-

dobnie jak w kwietniu najlepsze jakości skór, które nie osiągnęły satysfakcjonującej ceny, zostały wycofane z oferty. Tym samym nie osiągnięto wysokiego procentu sprzedaży skór regularnych. Kanadyjska aukcja, podobnie jak pozostałe letnie aukcje, nie ustrzegła się spadków cen. Ogólnie można przyjąć 5-cio % spadek ceny w porównaniu z aukcją kwietniową NAFA, co wskazuje na porównywalną cenę skór do ostatniej aukcji w KF. Podczas całej aukcji, większym zainteresowaniem cieszyły się skóry komercyjne mniejszych rozmiarów, których ceny pozostały stabilne do lekko wzrostowych. Zdecydowanie trudniej było znaleźć klientów na skóry wysokiej jakości w dużym rozmiarze, czyli drogie. Wyjątkiem są skóry norek białych, które zostały wyprzedane osiągając satysfakcjonujące ceny. W grupie niesprzedanych skór znajdują się także skóry lisie, które również były dostępne na lipcowej aukcji. Skóry lisów srebrzystych dotychczas zostały sprzedane na poziomie 55% ze średnią ceną 54 USD. Skóry niesprzedane, w tym lisie, podobnie jak w poprzednich sezonach, nadal dostępne będą dla kupców w sprzedaży poza aukcyjnej, tak więc na ostateczny bilans przyjdzie nam jeszcze trochę poczekać.

Tegoroczna sprzedaż aukcyjna powoli dobiega końca. Przed nami ostatnie dwie jesienne aukcje sezonu. We wrześniu jako pierwszy zaprezentuje się KOPENHAGEN FUR, a po nim SAGA FURS. Sezonu diametralnie innego od poprzedniego, w którym po wyraźnym kiepskim początku, to właśnie wiosenne i letnie aukcje pozytywnie zaskoczyły dobrą ceną i znakomitą sprzedażą. Teraz jest dokładnie odwrotnie.

[K.T.]

Genetyczne i środowiskowe uwarunkowanie rozrodu mięsożernych zwierząt futerkowych

prof. dr hab. Andrzej Filistowicz,
Instytut Hodowli Zwierząt
Uniwersytetu Przyrodniczego
we Wrocławiu

prof. dr hab. Piotr Przysiecki
Instytut Hodowli Zwierząt
Uniwersytetu Przyrodniczego
we Wrocławiu

Rozród jest najważniejszą funkcją życiową wszystkich organizmów żywych, jest procesem złożonym, zależnym od czynników genetycznych i środowiskowych. W hodowli mięsożernych zwierząt futerkowych ma szczególne znaczenie, gdyż w większości należą one do gatunków monoestrycznych (lis pospolity, lis polarny, norka amerykańska, jenot), które wydają na świat potomstwo tylko raz w roku.

Wyniki rozrodu decydują o opłacalności produkcji i skuteczności pracy hodowlanej, bo rzutują na liczbę potomstwa, które będzie przeznaczone do odnowienia stada oraz do chowu na skóry.

Zdolność do rozmnażania określa się jako płodność, przy czym płodność samców wyraża się: wytwarzaniem dojrzałych plemników zdolnych do zapłodnienia komórki jajowej, zdolnością do wspięcia się samca na samicę będącą w rui i wykonaniem aktu płciowego zakończonego przeniesieniem nasienia do dróg rodnych samicy, a płodność samic – zdolnością do: wytwarzania komórek jajowych, zajścia w ciążę, donoszenia ciąży oraz urodzenia i odchowania potomstwa.

Genetyczne uwarunkowanie zdolności do rozrodu

W rozród zaangażowane są dwie płcie, przy czym na ich ukształtowanie wpływają liczne czynniki genetyczne już na wczesnym etapie rozwoju organizmów. Płeć genetyczna (chromosomowa) związana jest z kariotypem (obecnością allosomów - chromosomów płciowych: XX lub XY oraz obecnością chromatyny płciowej, tzw. ciałek Barra), gonadalna – z obecnością gonad (jąder lub jajników), genitalna – z wykształceniem zewnętrznych narządów płciowych, gonadoforyczna – z rozwojem jajowodów lub nasieniowodów, germinatywna – z produkcją gamet, metaboliczna – z proporcją wytwarzanych hormonów płciowych,

mózgowa – z budową mózgu determinującą płęć psychiczną, psychiczna – z poczuciem przynależności do płci, a seksualna – z pełnioną rolą płciową. Ponadto wyróżnia się płęć społeczną (metrykalną) i płęć fenotypową – wyznaczającą drugorzędowe cechy płciowe.

Płęć genetyczna definiowana jest na wczesnym etapie rozwoju – męska (XY) i żeńska (XX), ale w przypadku niewłaściwego rozdziału chromosomów podczas mejozy może dojść do niepłodności samicy (gdy wystąpi tylko jeden chromosom X – zespół Turnera albo samica ma kariotyp męski XY – zespół Swyera) oraz niepłodności samca (gdy będzie on miał dodatkowy chromosom płciowy (XXY) lub dwa dodatkowe allosomy (XXYY) - zespół Klinefeltera). Również niepłodne będą samce z zespołami Kallmana oraz Pradera-Williego, skutkującymi dysfunkcją jąder z powodu defektów układu rozrodczego i brakiem produkcji hormonów płciowych (Piprek, 2008). Wymienione przykłady, podobnie jak niezstąpienie jąder do worka mosznowego (wnętrostwo), oznaczają bezpłodność samców. Również poronienia i urodzenia martwych płodów mogą następować na skutek wad genetycznych (aberracje chromosomowe) samicy oraz wad

Tabela 1. Determinacja płci chromosomowej i wpływ jej zaburzeń na płodność zwierząt

Płeć	Liczba i rodzaj allosomów	Częstość	Uwagi
samica	XX	~ 100%	płodna samica
	X	0,04-0,05%	bezpłodna - zespół Turnera
	XY*	0,005%	bezpłodna - zespół Swyera
nadsamica	XXX	0,1%	obniżona płodność - 2 ciążka Barra
samiec	XY	~ 100%	płodny samiec
	XXY	0,2%	bezpłodny - zespół Klinefeltera
	XX*	0,005%	bezpłodny - brak genu SRY
nadsamiec	YYY	0,1%	obniżona płodność - zespół Jacobs

* Gdy na chromosomie Y brak genu SRY (zespół Swyera), wtedy rozwija się samica z allosomami XY, analogicznie rodzi się samiec z allosomami XX, gdy gen SRY przeniósł się z chromosomu Y na jeden z chromosomów X.

wrodzonych jej macicy, albo wad wrodzonych płodów.

Częstości nieprawidłowo zdeterminowanej płci chromosomowej (tab. 1) odnoszą się do populacji ludzkiej, bo brak jest badań prowadzonych na zwierzętach gospodarskich, ale można założyć z dużym prawdopodobieństwem, że podobne są także w populacjach zwierząt gospodarskich, w tym zwierząt futerkowych.

Wartości fenotypowe reprodukcyjnych cech ilościowych wyznaczane są wieloma parami genów (zwykle o małej ekspresji) oraz czynnikami środowiska wewnętrznego i zewnętrznego. W pewnych przypadkach swoiste wpływy dziedziczne i środowiskowe mogą wywołać efekt, którego nie można przypisać bezpośrednio ani genotypowi,

ani środowisku, gdyż jest on wynikiem ich łącznego działania, czyli współdziałania (interakcji) genotypu i środowiska.

Cechy reprodukcyjne wyróżnia bardzo duża zmienność genetyczna i fenotypowa, bo rozród jest najważniejszą funkcją życiową każdego organizmu. Odniesienie dużej zmienności genetycznej do wielokrotnie większej zmienności fenotypowej tych cech daje niskie wartości wskaźników odziedziczalności, które zniechęcają hodowców do prowadzenia selekcji. Tymczasem cechy reprodukcyjne są podatne na selekcję, ale z konieczności będą one wolniej zmieniane genetycznie niż cechy produkcyjne, z uwagi na niemożność zastosowania bardzo ostrej selekcji wśród samic. Oczywiście stopień heterozygotyczności

mieszkańców oraz stopień wsobności zwierząt rozmnażanych w pokrewieństwie także wyraźnie różnicują zdolność zwierząt do rozrodu. Wszystkie te czynniki należy uwzględniać w praktycznej hodowli mięsożernych zwierząt futerkowych.

Na poziom cech reprodukcyjnych wpływają pośrednio także różne inne właściwości wyznaczone genetycznie. Na przykład polimorfizm kariotypowy lisa polarnego wyraźnie różnicuje płodność i plenność zwierząt (tab. 3).

Z wyjściowej formy kariotypowej lisa polarnego (50 chromosomów) powstały dwie młodsze formy (49 i 48 chromosomów) w wyniku fuzji centrycznej (tzw. translokacji robertsonowskiej) i okazuje się, że utrata jednego lub dwóch chromosomów nie

SPRZEDAM

nowo powstałą
fermę nerek
w woj. lubuskim na 59 DJP

więcej informacji
pod nr tel.: 785-472-806

SPRZEDAM

używane 34 klatki
8-stanowiskowe
dla nerek wraz z kompletnym
wyposażeniem.

Więcej informacji
pod numerem tel: 503-974-932

Dedykowane rozwiązania ubezpieczeniowe dla hodowli i gospodarstw.

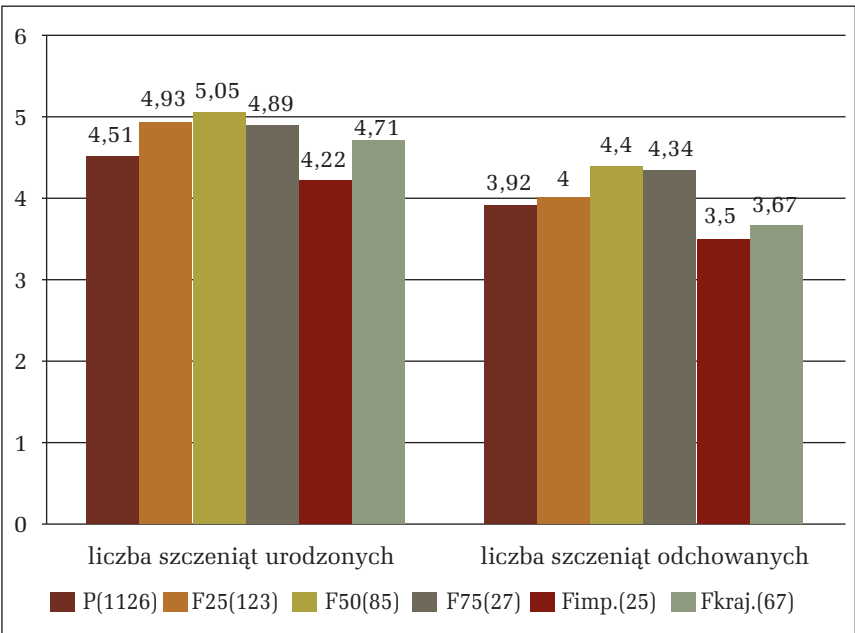
Insurance Expert Sp. z o.o.
tel. 22 462 83 40

www.insuranceexpert.pl

wywołuje ujemnych skutków, a forma 48-chromosomowa wyróżnia się lepszymi parametrami cech reprodukcyjnych (tab. 3).

Na rozród wpływają również temperament zwierząt i ich odporność na stres, a w przypadku zwierząt importowanych także ich genetycznie wyznaczone zdolności adaptacyjne do nowych warunków środowiskowych. Według Sławonia i Wolińskiego (1975), samice urodzone na fermie wykazują ruję wcześniej niż samice sprowadzone z innych ferm, zwłaszcza gdy zostały włączone do stada tuż przed sezonem rozplodowym. Kubacki i Zawislak (2000) oraz Kubacki (2002) wykazali, że samice lisa pospolitego odmiany polskiej

Rys. 1. Plenność i odchów potomstwa jednorocznych samic odmiany polskiej (P) i fińskiej (importowanych - Fimp. i urodzonych w Śniatach – Fkraj.) oraz mieszańców z udziałem 25%, 50% i 75% genów odmiany fińskiej

Tabela 2. Wskaźniki odziedziczalności wybranych cech reprodukcyjnych samic

Cecha	Norka amerykańska	Lis pospolity	Lis polarny
Wiek dojrzałości do rozplodu	0,25	0,11	0,16
Termin wykotu	0,18	0,30	0,13
Liczba urodzonych młodych	0,20	0,15	0,19
Liczba odchowanych młodych	0,24	0,10	0,14
Śmiertelność młodych	0,21	0,27	0,19

Tabela 3. Wpływ liczby chromosomów (N) na użytkowość reprodukcyjną lisa polarnego (Filistowicz i in., 2001)

Cecha	Sezon	N=48	N=49	N=50
Liczba kryć	I	1,6 ^{AB}	2,0 ^A	2,1 ^B
	I - VI	2,0 ^{Aa}	2,1 ^A	2,1 ^a
Liczba szceniąt urodzonych	I	8,7	8,6	8,5
	I - VI	9,4	9,4	9,0
Liczba szceniąt odchowanych	I	6,6	6,2	5,6
	I - VI	7,8 ^A	7,5 ^B	6,8 ^{AB}

^{ABab} - średnie w wierszach oznaczone takimi samymi literami dużymi różnią się przy P≤0,01, a małymi przy P≤0,05.

Tabela 4. Zmiany poziomu hormonów podczas stresu długotrwałego (Gorajewska i in., 2015)

Ferma	Dzień eksperymentu	Kortyzol	Testosteron
Moszczenica	1	49,5 ^{ABC}	0,5 ^{ABCD}
Prochy	1	194,7 ^{ADE}	0,6 ^A
Prochy	4	172,0 ^{BFG}	0,6 ^B
Prochy	9	88,4 ^{CDF}	0,6 ^C
Prochy	19	78,1 ^{EG}	0,7 ^D

^{ABab} - średnie w kolumnach oznaczone takimi samymi literami dużymi różnią się przy P≤0,01, a małymi przy P≤0,05.

i samice mieszańce pokolenia F₁ cechowały się większą plennością i większą liczbą szczeniąt odsadzonych w porównaniu z importowanymi samicami odmiany fińskiej. Postanowiliśmy przeprowadzić podobny eksperyment z krzyżowaniem odmiany polskiej z fińską w fermie w Śniatach (woj. wielkopolskie). Samice importowane (Fimp.) urodziły i odchowwały najmniej

szczeniąt z uwagi na brak adaptacji do nowych warunków środowiskowych, natomiast najwięcej urodziły i odchowwały samice pokolenia F₁ (na rysunku oznaczone jako F50), ujawniające - obok poprawy genetycznej - także efekt heterozji (zarówno w stosunku do obu form rodzicielskich i do lepszej formy rodzicielskiej - odmiany polskiej). Samice importowane wykazały

depresję outbredową, wywołaną zaburzeniem ich „zegara biologicznego” i nowymi warunkami środowiskowymi, co znalazło odbicie w poziomie ich użyteczności w stosunku do samic odmiany fińskiej urodzonych na fermie w Śniatach (rys. 1). Do symulacji wpływu stresu związanego z importem zwierząt użyliśmy eksperymentu związanego z 8-godzinnym

Tabela 5. Wpływ wydłużenia dnia świetlnego na wyniki rozrodu samic lisa polarnego

Cecha	Grupy samic		
	Kontrolna (I)	Kontrolna (II)	Doświadczalna (III)
Data krycia	89,9 ^A	102,8 ^{AB}	89,8 ^B
Data wykotu	142,3 ^A	155,2 ^{AB}	141,9 ^B
Długość ciąży	52,5	52,4	52,1
Liczba urodzonych	8,1	7,9	8,3
Liczba odsadzonych	7,1	7,1	7,2

^{ABab} - średnie w wierszach oznaczone takimi samymi literami dużymi różnią się przy P≤0,01, a małymi przy P≤0,05.

transportem lisów oraz kilkukrotnymi zabiegami unieruchomienia zwierząt i pobierania krwi. W fermie w Moszczenicy (woj. łódzkie) pobrano krew od 30 jednorocznych samic lisa polarnego, a następnie przewieziono na fermę w Prochach (woj. wielkopolskie). W nowej fermie pobrano ponownie krew i umieszczono samice w nowych klatkach, a potem trzykrotnie jeszcze pobrano krew w 4., 9. i 19. dniu. Oznaczono poziom kortyzolu i testosteronu we krwi i okazało się, że zwierzęta nawet po kilkunastu dniach odczuwały efekt stresu długotrwałego (tab. 4).

Kortyzol i testosteron przez 19 dni nie powróciły do fizjologicznego poziomu (tab. 4) w organizmach samic poddanych stresowi długotrwałemu, nadto samice te przekazały swoim córkom wyższy poziom fizjologiczny tych hormonów, bo ich córki różniły się od rówieśnic (pochodzących od matek niepoddanych takiemu stresowi) istotnie wyższym poziomem obu badanych hormonów.

Środowiskowe uwarunkowanie rozrodu

Na poziom wartości cech reprodukcyjnych wpływają warunki środowiska, stąd zmien-

ność genotypowa tych cech uzewnętrznia się w pełni tylko wtedy, gdy wartościom genotypowym odpowiada poziom warunków środowiska. Oddziaływanie środowiska na genotypy zwierząt może być stałe (systematyczne) i przypadkowe (losowe). Przez stałe efekty środowiska należy rozumieć czynniki działające systematycznie i w taki sam sposób na podobne genotypy. Można do nich zliczyć czynniki środowiska zewnętrznego (zespół elementów tworzących klimat i mikroklimat pomieszczeń, żywienie, metody chowu i pielęgnacji zwierząt) oraz stałe czynniki środowiska wewnętrznego (prenatalny i po-

Tabela 6. Wpływ typu zachowania się samic lisów polarnych, określonego na podstawie testu pokarmowego, na poziom cech reprodukcyjnych (Gorajewska i in., 2009)

Cecha	Typ ufny	Typ bojaźliwy
Data krycia	77,5	76,8
Data wykotu	131,5	130,9
Długość ciąży	52,0	10,4
Liczba urodzonych szceniąt	10, 9 ^A	10,0 ^A
Liczba odchowanych szceniąt	7,8 ^a	7,3 ^a

^{ABab} - średnie w wierszach oznaczone takimi samymi literami dużymi różnią się przy P≤0,01, a małymi przy P≤0,05.

Tabela 7. Wpływ typu zachowania się samic lisów pospolitych, określonego na podstawie testu pokarmowego, na poziom cech reprodukcyjnych (Przysiecki i in., 2012)

Cecha	Typ ufny	Typ bojaźliwy
Data krycia	47,4 ^A	58,3 ^A
Data wykotu	101,1 ^A	110,9 ^A
Długość ciąży	52,5	52,4
Liczba urodzonych szceniąt	4,6 ^a	4,2 ^a
Liczba odchowanych szceniąt	4,2 ^A	3,6 ^A

^{ABab} - średnie w wierszach oznaczone takimi samymi literami dużymi różnią się przy P≤0,01, a małymi przy P≤0,05.

Tabela 8. Wpływ typu zachowania się samic lisów pospolitych, określonego na podstawie testu empatycznego, na poziom cech reprodukcyjnych (Przysiecki i in. 2012)

Cecha	Typ zachowania			
	agresywny	łagodny	obojętny	bojaźliwy
Data krycia	57,5 ^A	50,6 ^{ABC}	57,0 ^B	56,6 ^C
Data wykotu	110,4 ^A	103,4 ^{ABC}	110,1 ^B	109,7 ^C
Długość ciąży	52,4	52,4	52,0	52,6
Liczba urodzonych szceniąt	3,9 ^A	4,6 ^{AB}	4,2 ^B	4,3
Liczba odsadzonych szceniąt	3,7 ^A	4,4 ^A	4,0	4,0

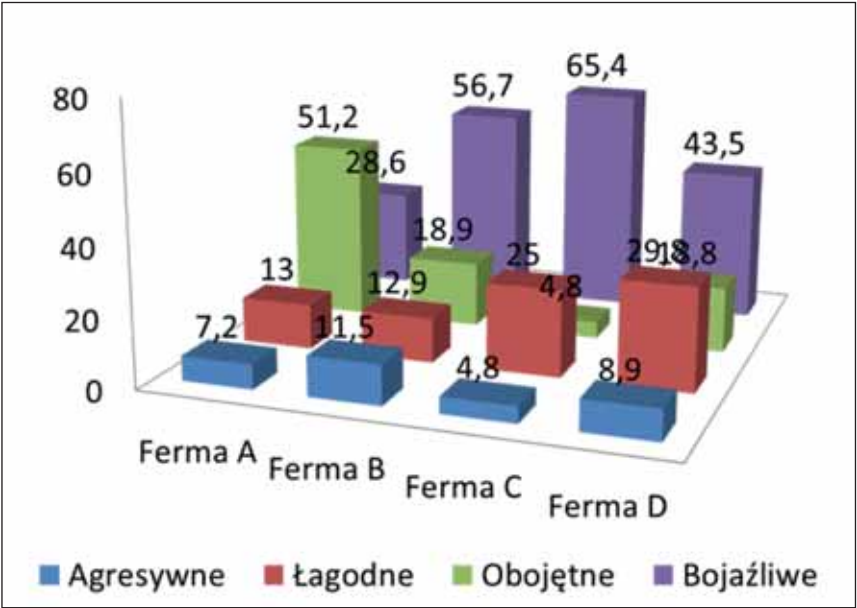
^{ABab} - średnie w wierszach oznaczone takimi samymi literami dużymi różnią się przy P≤0,01, a małymi przy P≤0,05.

stnatalny efekt matki, płeć, wiek, ciąża, laktacja).

Spośród czynników klimatycznych największy wpływ wywierają: światło (jego natężenie i długość dnia świetlnego) oraz temperatura powietrza (i związana z nią wilgotność względna powietrza). Płodność zwierząt wykazuje związek z porą roku, a więc z temperaturą powietrza i długością dnia świetlnego. Widać to wyraźnie w przypadku wielu gatunków zwierząt (długiego i krótkiego dnia), a szczególnie mocno – zwierząt monoestrycznych, bo ich zdolność do rozrodu jest ściśle wyznaczana długością dnia świetlnego.

Niektóre elementy klimatu hodowca może sztucznie kształtować poprzez mikroklimat pomieszczeń inwentarskich lub regulację długości dnia świetlnego. Regulacja taka wpływa na rozród zwierząt i na ich produktywność, stąd zjawisko fotoperiodyzmu znalazło praktyczne zastosowanie na fermach zwierząt futerkowych mięsożernych. Wydłużenie dnia świetlnego w miesiącach zimowych powoduje wcześniejsze wystąpienie rui samic oraz skrócenie okresu krycia, a sztuczne skrócenie dnia świetlnego w miesiącach letnio-jesiennych przyspiesza dojrzewanie skór i okrywy włosowej.

Herman (1975) oraz Kuźniecowa i Kozakow (1977) wykazały, że przez dwukrotną zmianę

Rys. 2. Rozkład typu zachowania 3803 samic lisa pospolitego w teście empatycznym

rocznego rytmu długości dnia świetlnego można otrzymać w roku po dwa mioty od samic lisa polarnego, lisa pospolitego i norki. Można również tak manipulować długością dnia świetlnego, aby otrzymać 3 roczne rytmy długości dnia świetlnego w roku, uzyskując zadawalającą płodność i dobrej jakości nasienie samców lisa polarnego. W przypadku lisa pospolitego otrzymano 3 roczne rytmy długości dnia świetlnego w ciągu 1,5-rocznego okresu (Christiansen i in. 1988).

Sprawdziliśmy (Przysiecki i in., 2005), w jaki sposób wydłużenie dnia świetlnego w miesiącach styczeń-kwiecień w warun-

kach Polski wpływa na termin występowania rui i wskaźniki rozrodu samic lisa polarnego (tab. 5).

Grupę kontrolną I tworzyły samice utrzymywane w klatkach wolnostojących, kontrolną II – samice utrzymywane w pawilonie jednorzędowym, a doświadczalną – samice utrzymywane w pawilonie jednorzędowym z wydłużanym sztucznie dniem świetlnym.

Samice były kryte po raz pierwszy w drugiej dekadzie marca, przy czym samice z grup I i III wykazywały objawy rui średnio o 13 dni wcześniej od samic z grupy II. Długość sezonu krycia była zdecydowanie naj-

Tabela 9. Wpływ typu zachowania się samic lisów polarnych, określonego na podstawie testu empatycznego, na poziom cech reprodukcyjnych (Gorajewska i in., 2012)

Cecha	Typ zachowania			
	agresywny	łagodny	obojętny	bojaźliwy
Data krycia	76,5 ^{Aa}	82,1 ^A	80,1	80,8 ^a
Data wykotu	128,0 ^{Aa}	134,0 ^A	131,8	132,8 ^a
Długość ciąży	51,6	51,9	51,7	51,9
Liczba urodzonych szczeniąt	10,6	11,2	10,8	10,3
Liczba odsadzonych szczeniąt	6,7 ^a	8,0 ^a	7,8	7,5

^{ABab} - średnie w wierszach oznaczone takimi samymi literami dużymi różnią się przy $P \leq 0,01$, a małymi przy $P \leq 0,05$.

Tabela 10. Wartości rocznych trendów fenotypowych (Δp), genetycznych (Δg) i środowiskowych (Δe) plenności i długości ciąży samic lisa polarnego (Filistowicz i in., 2009)

Cecha		Δp	Δg	Δe
Plenność	liczba szczeniąt	0,011	0,061	-0,050
	%P	0,116	0,658	-0539
Długość ciąży	liczba dni	-0,025	-0,028	0,003
	%P	-0,048	-0,053	0,005

krótsza w grupie III i najdłuższa w grupie II, ale samice z trzech grup nie różniły się istotnie średnią liczbą szczeniąt urodzonych i odsadzonych.

Żywienie zwierząt jest jednym z najważniejszych czynników kształtujących poziom rozrodu zwierząt. Znaczenie żywienia polega na takim skomponowaniu dawki pokarmowej pod względem ilości i jakości poszczególnych składników po-

karmowych, aby dawka odpowiadała zapotrzebowaniu zwierząt w określonym wieku i stadium fizjologicznym, zarówno na główne składniki pokarmowe (białka, tłuszcze węglowodany), witaminy oraz makro- i mikroelementy.

Dojrzałość rozplodową określa się wiekiem młodego zwierzęcia, w którym hodowca może użyć go do rozplodu bez obawy, że spowoduje to ujemne skutki

we wzroście, rozwoju i przyszłej wydajności. Zwierzęta mięsożerne uzyskują mniej więcej w tym samym wieku dojrzałość płciową i rozplodową, co wynika z sezonowości ich rozrodu.

Wyniki rozrodu zależą od prawidłowego działania hormonów płciowych oraz innych z nimi współdziałających. Zarówno produkcja komórek rozrodczych i cykliczność zmian w narządach płciowych a także przebieg

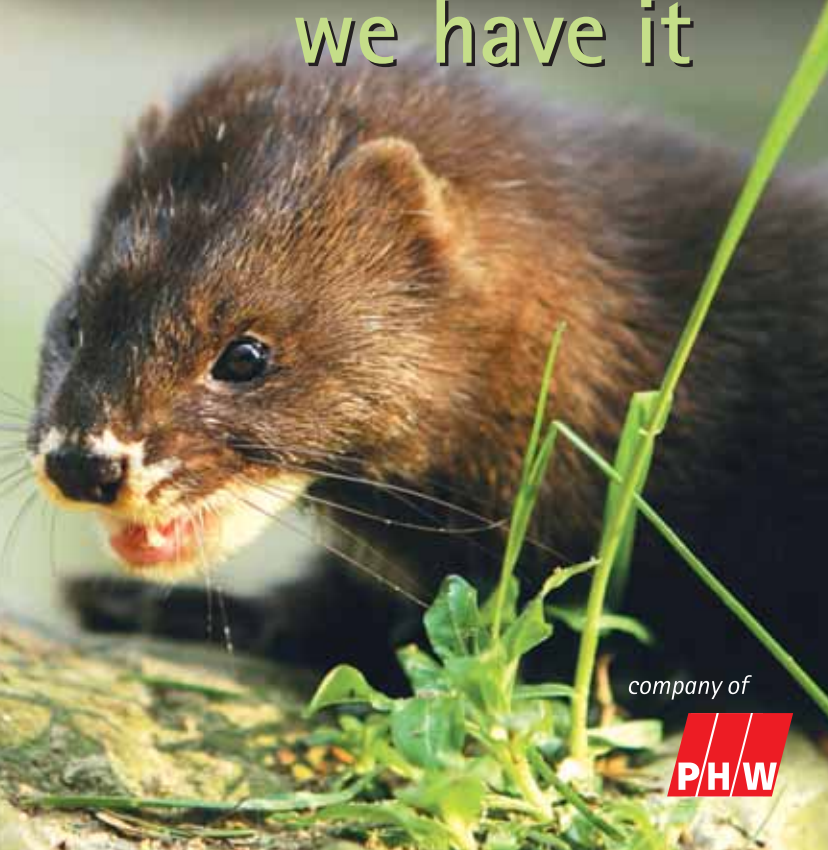

If it's poultry,
we have it

GePro należy do Grupy PHW, jednego z największych producentów wyrobów drobiowych w Europie. Centrala GePro mieści się w Diepholz w Niemczech z biurami sprzedaży, między innymi, w Bangkoku (Tajlandia) i Moskwie (Federacja Rosyjska).

Jako część całkowicie zintegrowanej produkcji, GePro specjalizuje się w przetwarzaniu drobiowych produktów ubocznych w wartościowe dodatki dla żywienia zwierząt oraz produkcji biopaliw (SP-Power). Pod ścisłą kontrolą weterynaryjną wytwarzamy produkty o najwyższej i stałej jakości, stanowiąc punkt odniesienia dla całej branży. Są one doskonałym źródłem białka, kwasów aminowych, wapnia czy fosforu, charakteryzując się wysoką strawnością i smakowością.

- Mączki drobiowe i mięsno-kostne
- Białko hydrolizowane
- Hydrolizowane mączki z pierza
- Proszek jajeczny
- Wątróbki drobiowe
- Tłuszcz drobiowy

cięży są kontrolowane przez układ dokrewny. Hormony gonadotropowe powodują zmiany w narządach rodnych i zachowaniu samicy, a testosteron wpływa na przebieg spermatogenezy i kształtowanie się cech samczych.

Poziom cech reprodukcyjnych świadczy o dobrostanie zwierząt na fermie. Zwykle dobrostan określamy pięcioma atrybutami: wolne od głodu i pragnienia, wolne od dyskomfortu, wolne od bólu, urazów i chorób, zdolne do wyrażania normalnego zachowania (behawioru) oraz wolne od strachu i stresu. Dobrostan to stan zdrowia fizycznego i psychicznego zwierzęcia pozostającego w harmonii ze środowiskiem. Należy pamiętać, że dobrostan kształtować można tylko przez dostosowanie warunków środowiska do biologicznych potrzeb zwierząt, a nie odwrotnie, bo zwierzęta powoli i długo adaptują się do nowych warunków środowiska.

Zwierzęta różniące się temperamentem w odmienny sposób reagują na czynniki środowiska i na sytuacje stresowe, co znajduje wyraz w innym poziomie cech produkcyjnych i reprodukcyjnych. Liczne badania dowiodły, że samice ufne i mało agresywne charakteryzują się lepszą użytkowością reprodukcyjną, wyrażającą się większą liczbą urodzonych oraz odchowanych młodych w porównaniu do zwierząt bojaźliwych i nadmiernie agresywnych.

W tabelach 6-9 przedstawiono wpływ typu zachowania samic lisów polarnych i pospolitych na poziom cech reprodukcyjnych. Wyniki wskazują, że niezależnie od rodzaju przeprowadzonego testu, samice łagodne i ufne charakteryzowały

się większą liczbą urodzonych i odchowanych szczeniąt w porównaniu do samic agresywnych i bojaźliwych.

Rozkład typów zachowania zwierząt wyznaczonych na podstawie dwóch najpopularniejszych testów (pokarmowy, empatyczny) może być odmienny na różnych fermach (rys. 2).

Do oceny temperamentu zwierząt, obok najbardziej popularnych testów empatycznych i pokarmowych, stosuje się również inne proste testy, umożliwiające określenie stopnia ufności i agresywności zwierząt, w tym: test otwartego pola, test łapania, test dźwiękowo-ruchowy, akustyczny test z zabawką, test polegający na umieszczeniu nowego obiektu w klatce, test unieruchomienia z pomiarem częstotliwości rytmu serca itp.

Stres na równi z czynnikami genetycznymi i ogólnoustrojowymi (choroby: tarczycy, nadnerczy, nerek i wątroby, przysadki mózgowej, weneryczne, narządów rodnych oraz otyłość albo nadmierna chudość, niedorozwój gonad) są głównymi przyczynami niepłodności samic i samców. Natomiast zaburzenia hormonalne, wady rozwojowe macicy, zakażenia, czynniki immunologiczne, złe odżywianie, wysoki poziom stresu są główną przyczyną (obok aberracji chromosomowych) poronień, a infekcje bakteryjne i wirusowe, wady wrodzone płodu, cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, urazy mechaniczne, konflikt serologiczny oraz czynniki genetyczne (aberracje chromosomowe) są głównymi powodami urodzeń martwych płodów.

W tabeli 10 przedstawiono efekty selekcji w kierunku po-

beky

Vaše drevo rastie u nás

► Trociny drewniane bezpośrednio od producenta, bezpośrednio z tartaku

► Wysoka jakość, pięć lat na rynku skandynawskim

► Produkcja certyfikowana na zawartość bakterii i wirusów – prawie sterylny produkt

► 100% Buk, antybakteryjne cechy, jasny kolor

► Wilgotność 7-10%, dobra absorpcja tłuszczów i wilgotności

► Bezkonkurencyjna cena na rynku

Peter Brečka

00421 903 735 159

brecka@beky.sk

prawy plenności (liczby szczeniąt urodzonych) na tle cechy nieselekcjonowanej bezpośrednio (długość ciąży) w fermie lisów polarnych w okresie 10 lat. Wartości trendów wyrażono w jednostkach pomiaru cechy oraz w procentach średniej wartości cechy w stadzie (%P). Liczebność miotu pochodzenia stanowiła główne kryterium (obok oceny pokroju) wyboru zwierząt do stada podstawowego, a efektywność reprodukcji na samic i samców były głównymi kryteriami brakowania zwierząt ze stada podstawowego po każdym sezonie reprodukcyjnym. Z kolei długość ciąży samic, aczkolwiek mierzona, nie była brana pod uwagę w selekcji i brakowaniu zwierząt.

Dodatnia wartość trendu genetycznego (Δg) plenności wskazuje na poprawę jej wartości hodowlanej pod wpływem selekcji, a więc także na potencjalne możliwości poprawy wartości fenotypowej, a wartość ujemna trendu środowiskowego (Δe) - na ograniczenia wywołane niedostosowaniem poziomu warunków środowiskowych do poziomu genotypów zwierząt zmienionych przez selekcję. Z tego powodu rocznie poprawiono plenność o 0,12 szczenięcia w miocie, podczas gdy można było uzyskać poprawę większą (o 0,66 szczenięcia), gdyby zasadniczej poprawie uległy warunki środowiskowe.

Długość ciąży niepoddawana selekcji zmieniała się nieznacz-

nie (ulegała skróceniu o 0,05 dnia rocznie), wyłącznie wskutek reakcji skorelowanej z cechami zmienianymi bezpośrednio przez selekcję.

Do optymalizacji procesu rozrodu nie wystarczy wyznaczenie i przestrzeganie okresów spokoju na fermie w okresie godów, ciąży samic i odchowu potomstwa przy matkach (Jakubowski, 2013), ale należy także na co dzień realizować dobrze opracowane programy: żywieniowy, sanitarno-weterynaryjny i hodowlany, a ze stada sukcesywnie usuwać zwierzęta o zachowaniach anormalnych, szczególnie podatne na stres i wykazujące obniżony poziom cech reprodukcyjnych.

LITERATURA

- Christiansen I.J., Schmidt M., Mitchell T.C., 1988: Manipulation of the breeding season in foxes. 11th International Congress on Animal Reproduction and Artificial Insemination, University College Dublin, Ireland, June 26-30, 1988, 4, 401.
- Filistowicz A., Przysiecki P., Zatoń-Dobrowolska M., Zajączkowska A., Świtoński M., 2001: Effect of karyotype polymorphism on reproduction of arctic fox (*Alopex lagopus* L.). Czech J. Anim. Sci., 46 (2), 55-61.
- Filistowicz A., Pętalska A., Przysiecki P., Gorajewska E., Filistowicz A., Řehout V., 2009: Estimation of genetic, phenotypic and environmental trends of conformation and reproductive traits in the Polish population of Arctic foxes. J. Agrobiol., 26, 41-44.
- Gorajewska E., Przysiecki P., Nowicki S., Filistowicz A., Jasek S., 2008: The effect of the origin of arctic foxes on behaviour types and reproduction traits. XXIII Genetic Days, 155-157.
- Gorajewska E., Filistowicz A., Przysiecki P., Nawrocki Z., Filistowicz A., Nowicki S., 2009: Genetyczne parametry wzorców behawioralnych oraz wpływ temperamentu lisów polarnych na cechy produkcyjne. Aparatura Badawcza i Dydaktyczna, 4, 21-25.
- Gorajewska E., Filistowicz A., Nowicki S., Przysiecki P., Filistowicz A., Czyż K., 2015: Hormonal response of Arctic fox females to short- and long-term stress. Veterinarni Medicina, 60 (3), 147-154.
- Herman W., 1975: Wpływ światła na wzrost, rozwój i barwę okrywy włosowej zwierząt futerkowych. Hodowca Drobneho Inwentarza, 9, 8-9.
- Jakubowski T., 2013: Konsekwencje niepokojenia zwierząt oraz okresy ochronne na fermach mięsożernych zwierząt futerkowych. Hodowca zwierząt futerkowych, 50 (3), 18-21.
- Kubacki P., 2002: Charakterystyka rozrodu lisów polarnych niebieskich (*Alopex lagopus* L.) różnych grup genetycznych. Zesz. Nauk. Przegł. Hod., 64, 41-49.
- Kubacki P., Zawisław J., 2000: Charakterystyka cech reprodukcyjnych samic lisów srebrzystych (*Vulpes vulpes* L.) kojarzonych z samcami importowanymi z Finlandii. Zesz. Nauk. Przegł. Hod., 53, 79-85.
- Kuzniecowa G.A., Kozakow W.G., 1977: Izuczenije wozmożnosti počuczenija od gołubych piescow dwóch priplodów w godu prizmienieni dlitelnosti swietowego dnia. Biologia i Patologia Kletocznych Puszných Zwieriej, Kirow 1977.
- Piprek R.P., 2008: Genetyczne podłoże zaburzeń determinacji płci i rozwoju gonad. Polish Journal of Endocrinology, 59 (6), 502-514.
- Przysiecki P., Wierzbicki H., Filistowicz A., 2000: Genetic determination of reproductive traits in silver fox (*Vulpes vulpes*). Anim. Sci. Pap. Rep. 18 (3), 209-216.
- Przysiecki P., Nawrocki Z., Filistowicz A., Nowicki S., Řehout V., Filistowicz A., 2005: Effect of artificial lengthen of daylight of reproduction of female of arctic fox (*Alopex Lagopus* L.) Collection of Scientific Paper, Faculty of Agriculture in České Budějovice, Series for Animal Sciences, 22 (2), 123-127.
- Przysiecki P., Nowicki S., Nawrocki Z., Filistowicz A., Filistowicz A., 2012: Reproduction performance of vixens of the red fox (*Vulpes vulpes* L.) exhibiting different behaviour types. Roczn. Nauk. PTZ 8 (2), 81-88.
- Sławoń J., Woliński Z., 1975: Hodowla lisów. Warszawa, PWRiL.

Zapotrzebowanie na wodę młodych norek przed odsadzeniem

prof. dr hab. Marian Brzozowski
SGGW
Zakład Hodowli Zwierząt
Futerkowych i Drobного Inwentarza
Katedra Szczegółowej
Hodowli Zwierząt
Kierownik Zakładu

Jednym z newralgicznych punktów rozwoju i odchowu młodych norek jest moment ich przejścia z żywienia mlekiem samicy na pobieranie przez nie pokarmu stałego.

Jest sprawą naturalną, że dopóki młode norczęta odżywiają się wyłącznie pokarmem samicy, nie potrzebują dostępu do wody. Jak wynika z przeprowadzonych badań (Moller, 1991; Ahlstrom, 2010; Brink i in., 2004), norczęta przechodzą na pokarm stały w wieku około 4 tygodni (30 dni). Od tego momentu zaczynają intensywnie przybierać na wadze: o ile w wieku 30 dni ważyły około 300 g, to już trzy tygodnie później ich masa osiąga 600 g (Claussen i in., 1992). Od chwili, kiedy zaczynają spożywać stały pokarm, rośnie u nich zapotrzebowanie na wodę. Przeprowadzone badania (Brink i in., 2004) wykazują, że norczęta w wieku 30-40 dni najchętniej przebywają w gnieździe. Wynika to z faktu, że jeszcze nie zbyt sprawnie się poruszają na siatkowej podłodze na wybiegu i niechętnie opuszczają gniazdo. Dostęp do wody pitnej, obecnej w poidelkach umieszczonych po drugiej stronie wybiegu, jest więc dla nich mocno utrudniony. Tym samym pojawia się problem uzupełnienia mogące-

go się pojawić niedoboru wody. Pojawia się również pytanie, czy taka sytuacja nie odbija się negatywnie na wynikach odchowu? Innymi słowy - czy zapewniając młodym norczętom dostęp do wody bliżej gniazda lub wręcz w gnieździe, możemy liczyć na poprawę wyników odchowu?

Badania dotyczące zależności między wynikami odchowu a dostępem do wody pitnej młodych norek przed odsadzeniem przeprowadzili De Rond i van Willigen (2012). Autorzy porównywali wyniki odchowu trzech grup zwierząt (dwie grupy doświadczalne i jedna grupa kontrolna). Pierwsza grupa doświadczalna miała zainstalowane dodatkowe poidelka smoczkowe w gniazdach, druga grupa doświadczalna miała dodatkowe poidelka blisko wyjścia z gniazda na wybieg (od strony wybiegu), zaś grupa kontrolna była utrzymywana w warunkach takich, jakie są zazwyczaj stosowane na fermach, tzn. poidelka były dostępne po przeciwnej stronie wybiegu w stosunku do wejścia do domków. Analizując uzyska-

ne wyniki, autorzy ocenili cztery wskaźniki związane w wynikami odchowu, na które mógł mieć wpływ dodatkowy dostęp do wody młodych norek.

1) Stwierdzili, że nie ma różnic statystycznie istotnych między przyrostami młodych norcząt z grup doświadczalnych i grupą kontrolną, mimo że przyrosty w grupach doświadczalnych w okresie od 28 do 54 dnia (średnio 495g) były wyższe niż w grupie kontrolnej (średnio 465g), a więc tendencje były zgodne z oczekiwanym korzystnym wpływem czynnika doświadczalnego.

2) Stwierdzili, że matki miotów, które miały dostęp do wody w gnieździe lub blisko gniazda (grupy doświadczalne), straciły mniej na wadze w tym okresie (średnio 110g) niż samice z grupy kontrolnej (średnio 160g). Także i te różnice okazały się być nieistotne statystycznie, co mogło wynikać z bardzo dużej zmienności w utracie masy ciała przez poszczególne samice: zarówno w grupach doświad-

czalnych jak i w kontrolnej były samice, które schudły znacznie więcej niż średnia, ale były i takie, które zupełnie nie zmieniły swojej masy. Przeprowadzone badania wykazały ponadto, że samice, u których utrata masy była największa (powyżej 200g), w kolejnym roku uzyskiwały statystycznie słabsze wyniki odchowu (większy udział martwo urodzonych szczeniąt).

3) Stwierdzili, że upadki młodych w grupach doświadczalnych w obserwowanym okresie były na niższym poziomie (0,6%) niż w grupie kontrolnej (1,7%). Różnice te nie były jednak istotne statystycznie, co mogło wynikać ze zbyt małej liczebności grup i zbyt dużej zmienności wyników w grupach. Ogólna ocena wykazała, że w grupach doświadczalnych w żadnym miocie nie stwierdzono wyższych upadków niż jedno szczenię, podczas gdy w grupie kontrolnej bywały mioty, w których upadki wynosiły dwie, a nawet trzy sztuki.

4) Porównując zachowanie i aktywność norcząt w okresie

badawczym stwierdzono, że młode z grup doświadczalnych zaczynają korzystać z poidełek na wybiegach między 30 a 34 dniem, czyli 4-5 dni wcześniej niż te z grupy kontrolnej (35-39 dzień). W okresie tym u zwierząt z grup doświadczalnych dwukrotnie rzadziej obserwuje się zlizywanie śliny od matki niż u norcząt z grupy kontrolnej, co może potwierdzać, że w większym stopniu korzystają one z wody pitnej dostępnej przy gniazdach i nie muszą szukać innych źródeł wody.

Podsumowując, można przyjąć, że wyniki badań potwierdziły, iż u norcząt, które zaczęły spożywać stałą karmę, rośnie zapotrzebowanie na wodę pitną. Zapewnienie im w tym okresie dodatkowego dostępu do wody w pobliżu lub wewnątrz gniazda poprawia wskaźniki rozrodu.

Dodatkowy dostęp do wody pitnej dla młodych w tym okresie jest także premiowany przy ocenie poziomu dobrostanu norek w systemie WelFur (2015).

LITERATURA

- Ahlstrom A., 2010. Mink and foxes requirement for water. NJF workshop; energy supply of mink and foxes, Malmo, Sweden.
- Brink A-L., Jeppesen L.L., Heller K.E., 2004. Behaviour in suckling mink kits under farm conditions: effect of accessibility of drinking water. *Applied Animal Behaviour Science* 89: 131-137.
- Clausen T.N., Olesen C.R., Hansen O., Wamberg S., 1992. Nursing sickness in lactating mink, Epidemiological and pathological observations. *Can. Journal of Vet Res.* 56: 53-56.
- De Rond J. and van Willigen F.C.K., 2012. High need for drinking water in young mink kits between 30 and 50 days of age. *Proceedings of the Xth International Scientific Congress in fur animal production.*, Copenhagen, 342-349.
- Moller S., 1991. Drinking behaviour of mink in relation to watering system and water temperature. NJF-seminar no 192, Uppsala, Sweden, 11 p.
- Welfur, 2015. Welfare assessment protocol for mink. *Fur Europe*, ISBN: 978-2-9601617-2-4.

GAŚIOREK Sp.J.
ul. Wrzesińska 8
62-250 Czerniejewo
Tel./fax +0048 61 427 31 66
e-mail: biuro@grhgasiorek.pl

GOSPODARSTWO ROLNO-HODOWLANE GAŚIOREK Sp.J.

Czerniejewo – SKÓROWNIA

informuje
wszystkich zainteresowanych
o przyjmowaniu zgłoszeń
na skórowanie

**Zapisy pod numerami
telefonów:**

61 427 31 66, 697 825 201

50

since 1967

minkomatic

już od 50 lat na rynku!

www.minkomatic.com

minkomatic

Norcar BSB, Fabriksgatan 9, Nykarleby, Finland tel. +358 6 7812 800

Sprzedaż:

Andrzej Janus
Tel: +48 22 219 8550
Kom: +358 504 600 072
andrzej.janus@norcar.com

Serwis:

Krzysztof Głód
Milcz 8, 64-800 Chodzież
Tel: +48 510 663 407
e-mail: mobilfach@o2.pl

„W zasadzie nie musieliśmy ponownie przepuszczać skór przez maszynę ponieważ były pozbawione tłuszczu.”

Hodowca norek Steffen Therkelsen, PelsAvisen 2017.

Mizdrownica HG 10 Hot Spray wprowadza nowe standardy w jakości mizdrowania.

Na naszej stronie internetowej możesz znaleźć film ilustrujący szybkość, wydajność i delikatność z jaką maszyna wykonuje pracę.

HG

IMPROVING YOUR FUR BUSINESS

Olgierd Jakubowski: 509 650 136

Daniel Sawa: 728 438 933

Henrik Mortensen: +45 20 20 56 11

www.hgpoland.pl | 91 885 23 04/05

INFORMACJA

O PRACACH KOMISJI SEJMOWYCH

VIII kadencja

11 maja 2017

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi /RRW/ wysłuchała informacja Ministrów: Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Środowiska oraz Infrastruktury i Budownictwa na temat zmiany przepisów dotyczących pozwoleń na budowę obiektów inwentarskich, zwłaszcza dla trzody i bydła.

Zastępca dyrektora Departamentu Polityki Przestrzennej Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa – Tatiana Tymosiewicz poinformowała o pracach resortu infrastruktury nad nowym kodeksem budowlanym. Zasady ogólne projektowanego Kodeksu urbanistyczno-budowlanego zakładają m.in., że przestrzeń jest dobrem wspólnym. Oznacza to, że nie można będzie na swojej posesji wybudować czegoś, co będzie przeszkadzało innym, a ochronie prawnej będzie podlegał istniejący stan nieruchomości. Łatwiejsze ma być oddzielenie stref produkcyjnych od mieszkalnych. Przepisy mają być gotowe w drugiej połowie roku.

Robert Lasecki z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska m.in. zwrócił uwagę na możliwość uciążliwości zapachowej obiektów inwentarskich dla mieszkańców wsi. Ministerstwo Środowiska podjęło prace nad przygotowaniem stosownych przepisów – tzw. ustawy odorowej.

Rolnicy w licznych wypowiedziach uskarżali się na kłopoty z budową obiektów inwentarskich i utrudnieniami, jakie stwarzają organy decydujące o możliwości zabudowy. Przewodniczący Komisji – poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) zaproponował, aby rolnicy spisane wnioski i uwagi przesłali do sekretariatu Komisji. Komisja za pewien czas ponownie zajmie się tematem budynków inwentarskich.

Dyskusję podsumował sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Zbigniew Babalski. Minister zapewnił, że resort rolnictwa będzie aktywnie uczestniczył w pracach nad nowym Kodeksem urbanistyczno-budowlanym, tak by jego rozwiązania nie ograniczały rozwoju gospodarstw. Podkreślił wagę ustalania planów zagospodarowania przestrzennego, bo obecnie tylko 30% gmin ma takie plany. Przyznał, że wieś w sprawie

inwestycji jest podzielona – jedni chcą rozwijać produkcję, a inni proszą o zatrzymanie budowy kurników czy chlewni. Wciąż dużo dobrej ziemi rolniczej trafia na inne cele, m.in. na inwestycje, ale głównie pod budownictwo mieszkaniowe. Zdaniem wiceministra bez wskazania przez wójta czy radnych, co może być budowane na terenie danej gminy i w jakich miejscach, stale będą pojawiać się konflikty.

07 czerwca 2017

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi /RRW/ zapoznała się z informacją Ministrów: Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Środowiska na temat zwalczania choroby ASF wśród dzików i trzody chlewnej, a także omówiła stan aktualny oraz proponowane działania dla myśliwych i rolników.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Ewa Lech poinformowała, że prowadzony jest stały monitoring możliwości znoszenia restrykcji związanych z ASF. Ponadto podejmowane są działania zmierzające do ograniczenia populacji dzików i trwa odstrzał sanitarny. 70% kwoty za odstrzał trafia do myśliwych, ponadto wypłacane są gratyfikacje za znalezione padłe dziki i dodatkowe premie za odstrzał loch.

Dla producentów świń ponoszących straty z tytułu ASF z Agencji Rynku Rolnego wypłacane są rekompensaty. Producenci złożyli 1703 wnioski, do 1 czerwca 2017 r. oddziały terenowe ARR wydały 944 decyzje o płatności na ok. 10 mln zł. Ponadto przewidziane są działania pomocowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, adresowane do hodowców z obszarów dotkniętych ASF. Ponadto Polska złożyła wniosek do Komisji Europejskiej o uruchomienie środków z budżetu UE celem sfinansowania rekompensat z tytułu sanitarnego zakazu utrzymywania świń w gospodarstwach w strefach objętych restrykcjami weterynaryjnymi.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska – Andrzej Konieczny poinformował, że Polska będzie wolna od ASF, kiedy będą wolne od wirusa

kraje sąsiednie, a sytuacja na Białorusi i Ukrainie jest tragiczna.

W Polsce dotychczas stwierdzono 332 przypadki chorób u dzików.

W czasie dyskusji rolnicy pytali m.in. jak będą wyglądały od lipca dopłaty do sprzedanych świń, gdyż kończy się pomoc w ramach tzw. pakietu Hogana oraz czy hodowcy w żółtej strefie dostaną rekompensaty.

20 czerwca 2017

Komisje: Rolnictwa i Rozwoju Wsi /RRW/ oraz Sprawiedliwości i Praw Człowieka /SPC/ rozpatrzyły rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy – Kodeks karny (druk nr 1509).

Projekt ma na celu: zaostrzenie kar za zabijanie zwierząt i znęcanie się nad nimi z 2 do 3 lat pozbawienia wolności, a w przypadku dokonania tego ze szczególnym okrucieństwem z 3 do 5 lat, wprowadzenie obligatoryjnego orzekania przez sąd nawiązki na cele ochrony zwierząt w przypadku skazania za przestępstwa przeciwko zwierzętom, wskazanie możliwości orzeczenia zakazu posiadania określonej kategorii zwierząt oraz uniemożliwienie wykonywania prac, czynności i działalności związanych z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie osobom, które dopuściły się wobec nich czynów ze szczególnym okrucieństwem.

Komisje przyjęły poprawki:

- mające na celu złagodzenie zakazu prowadzenia wszelkiej działalności, wykonywania wszelkich zawodów oraz wykonywania wszelkich czynności, które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie,
- penalizujące transport i przetrzymywanie ryb przeznaczonych do sprzedaży bez dostatecznej ilości wody umożliwiającej im oddychanie.

21 czerwca 2017

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi /RRW/ wysłuchała informacji Ministrów: Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Środowiska na temat nowych przypadków występowania ASF – propozycje rozwiązań.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Jacek Bogucki poinformował, że do 18 czerwca 2017 r. na terytorium Polski wykryto 34 ogniska afrykańskiego pomoru świń (ASF) oraz 346 przypadków choroby u dzików. W Polsce wszystkie ogniska pojawiły się na terenie strefy dotychczas wyznaczonej jako strefa zagrożenia.

W marcu 2016 r. rozpoczął się odstrzał sanitarny dzików, którego celem jest ograniczenie ich populacji – w sezonie 2016/17 zabito 7730 dzików. Obecni na posiedzeniu rolnicy podkreślali, że dzików jest ich zdaniem zbyt wiele, a odstrzał nie jest prowadzony przez Polski Związek Łowiecki w wystarczającym stopniu.

Obecnie w rezerwie celowej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt i działania z tym związane pozostało niespełna 358 tys. zł, dlatego Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił z wnioskiem do Ministra Rozwoju i Finansów o zmianę przeznaczenia rezerwy celowej zaplanowanej w ustawie budżetowej na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych (80 mln zł) oraz na ubezpieczenie upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (140 mln zł). Środki te mają zostać przekazane Inspekcji Weterynaryjnej na sfinansowanie kosztów związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt. W kwietniu 2017 r. Komisja Europejska pozytywnie rozpatrzyła wniosek o większe wsparcie dla Polski w zakresie zwalczania ASF.

20 czerwca br. MRiRW opublikowało rozporządzenie, które wskazuje, że od 21 czerwca 2017 r.

Minksale.com

Oferuje w sprzedaży:

- żywe zwierzęta do hodowli (norki)
- używany sprzęt i wyposażenie fermowe oraz elementy wyposażenia kuchni paszowej z Danii i Norwegii

Kontakt (j. angielski, niemiecki): **Torben Nicolaisen**
+45 40 25 88 12

Aabenraa, Dania
www.minksale.com

rolnicy, którzy nie otrzymali rekompensat za okres od sierpnia do listopada 2016 r. i nie występowali o takie rekompensaty z różnych przyczyn, mogą teraz o taką rekompensatę wystąpić. W związku z długo trwającymi procedurami KE resort rolnictwa na początku roku uruchomił program pomocy dla rolników, którzy ponieśli straty w okresie od września 2016 r. do lipca br. W ramach tej pomocy za okres od końca 2016 r. do marca 2017 r. wydano 1255 decyzji pozytywnych na kwotę wsparcia ponad 14,5 mln zł. Resort chce tę pomoc kontynuować w formie dopłaty z budżetu krajowego w całości, nie czekając na ewentualną pomoc unijną.

22 czerwca 2017

Komisje: Rolnictwa i Rozwoju Wsi /RRW/ oraz Sprawiedliwości i Praw Człowieka /SPC/ rozpatrzyły poprawki zgłoszone w czasie drugiego czytania do projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy – Kodeks karny (druki nr 1509 i 1646).

W czasie drugiego czytania zgłoszono 4 poprawki. Komisje wnoszą o ich odrzucenie.

Poprawki przewidują m.in. że jeżeli sprawca popełnił przestępstwo, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lub 1a (zabił, uśmiercił zwierzę albo dokonał uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów, albo znęcał się nad zwierzęciem), w związku z wykonywaniem zawodu, prowadzeniem działalności lub wykonywaniem czynności wymagających zezwolenia, które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie, sąd może orzec tytułem środka karnego zakaz:

- wykonywania wszelkich lub określonych zawodów,
- prowadzenia wszelkiej lub określonej działalności lub
- wykonywania wszelkich lub określonych czynności wymagających zezwolenia – które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie.

18 lipca 2017

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi /RRW/ przeprowadziła pierwsze czytanie i rozpatrzyła rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (druk nr 1732).

Uzasadnienie projektu przedstawiła podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Ewa Lech.

Projekt ma na celu zwiększenia skuteczności zwalczania chorób zakaźnych zwierząt przez wprowadzenie nowych obowiązków m.in dla myśliwych, dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich, posiadaczy gospodarstw, a także umożliwienie Inspekcji Weterynaryjnej zakazania lub ograniczenia możliwości utrzymywania, chowu lub hodowli zwierząt z gatunków wrażliwych na danym obszarze, jak również wprowadzenia sankcji administracyjnych za nieprzestrzeganie takich zakazów, nakazów i ograniczeń oraz niewypełnianie obowiązków związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt.

Komisja przyjęła poprawki o charakterze legislacyjnym i doprecyzującym.

Komisja przyjęła sprawozdanie.

[K.T.]

wrzesień 2017

ARBOCEL®

koncentrat włókna surowego

Nowoczesne żywienie zwierząt futerkowych

- Optymalna struktura karmy
- Wysoka strawność
- Witalne zwierzęta
- Znakomita jakość skór

Bez ryzyka mykotoksyn!

norki lisy szynszyle

Od ilości ARBOCEL®

2%	1%	0%
zależy struktura karmy:		
		

Zagęszcza karmę zapobiegając zabrudzeniom futra

Ułatwia dostosowanie poziomu energii do sezonu żywieniowego

Utrzymuje matki w dobrej kondycji

Udowodniona wyższa jakość skór

Zwierzęta są zdrowsze i bardziej witalne

RETENMAIER POLSKA SP. Z O.O. **Włókna prosto z natury**
A Member of the IRS Group

Dział Żywienia Zwierząt
Ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. 7B
02-366 Warszawa
Tel.: + 48 22 608 51 15
pasze@jrs.pl | www.jrs.pl

www.crudefiberconcentrate.com

JASOPELS – WYDAJNOŚĆ I EFEKTYWNOŚĆ

ROZCINARKA MASTERCUT SILENT

Rewolucyjna rozcinarka Jasopels, łącząca naszą dobrze znaną technologię rozcinania z hakiem do skórowania.

MASTERSKIN

Nowa, efektywna metoda skórowania zapewniająca precyzję i sprawność obróbki, bez względu na rozmiar zwierzęcia.

WKRÓTCE W SPRZEDAŻY!

MIZDROWNICA T6

Zamknięta skrzynia ssania pozwala na bardziej wydajną i efektywną pracę bez przestojów oraz czyszczenia. Samoregulacja frezów ułatwia obsługę i zapewnia stałą jakość.

OWIJARKA WRAP MAXI STRETCH

Bardzo dokładny i równomierny naciąg zapewnia, że skóra osiąga swój maksymalny rozmiar. Oszczędna, łatwa i szybka w obsłudze.

RĘKAWY JASOPELS

Wykonane z bardzo dobrej jakości papieru. Rękawy dostępne są w kilku długościach, więc bez problemu znajdziesz produkt najlepiej odpowiadający Twoim potrzebom.

Zasięgnij fachowej porady – skontaktuj się z naszymi przedstawicielami:

Jakub Skikiewicz
+48 504 11 41 05
js@jasopels.com
Sales Manager/Poland

Bronek Gutowski
+48 502 20 24 04
bg@jasopels.com
Service Manager/Poland

Przemek Nowak
+48 519 078 908
pn@jasopels.com
Sales and Service
Consultant/Poland

Our quality – Your choice

Konstrukcje drewniane pawilonów do hodowli norek.
Projektowanie, produkcja. Tel. 502 08 02 36
e-mail: dawid@lisiewicz.com.pl

**Kompleksowa deratyzacja i
dezynsekcja na terenie całego kraju**

Wyniszczamy całkowicie szczury, myszy, nornice i owady w obrębie ferm,
zakładów rolnych, wytwórni pasz, zakładów mięsnych czy magazynów.
Zabezpieczamy obiekty przed szkodnikami.
Prowadzimy dokumentację z wykonywanych prac zgodną z wymogami
instytucji kontrolujących.

**Zakład deratyzacji,
dezynsekcji "Szczurołap"**

Wiesław i Jarosław Dobrzeńscy

Toruń, ul. Graniczna 10
+48 609 143 262
+48 601 212 487
www.szczurolap-torun.pl

Mink-Tech
international

www.mink-tech.eu

POSZUKUJESZ?
MASZYN DO SPRZEDANIA LUB DO KUPIENIA?

**ODWIEDŹ MINK-TECH.EU JEDYNĄ STRONĘ INTERNETOWĄ
KTÓRA ŁĄCZY PRAWIE WSZYSTKICH
HODOWCÓW ZE SKANDYNAWI I IWSCHODNIEJ EUROPY
OFERUJE NAJLEPSZE CENY SPRZĘTU DLA FERM NOREK**

Mink-Tech Væselvej 72, 7800 Skive Denmark

Tel.: +45 415 13660, Email: minktechdk@gmail.com

GĄSIOREK Sp.J.
ul. Wrzesińska 8
62-250 Czerniejewo
tel. 61 4273 166
e-mail: biuro@grhgasiorek.pl

GOSPODARSTWO ROLNO-HODOWLANE
GĄSIOREK Sp.J.
Czerniejewo

**karma
dla norek**

Oferta 2017

➤ MIESZANKI PASZOWE UZUPEŁNIAJĄCE:

- ❖ **MPU NORKA/LIS 0,1%** - mieszanka paszowa uzupełniająca mineralno-witaminowa
- ❖ **MPU NORKA 1, MPU NORKA 2** – mieszanka paszowa uzupełniająca - dostosowany skład do panującego okresy hodowlanego
- ❖ **PROMINK IMMUNO** - zestaw dobroczynnych bakterii probiotycznych wspomagający układ trawieny
- ❖ **MINK B - PLUS** – mieszanka stosowana przy niedoborach witamin z grupy B.
- ❖ **PREGNOS H** – dodatek uzupełniający dietę w okresie rozrodu.
- ❖ **H-BIOTIN MAX**– reguluje procesy zachodzące w skórze oraz poprawia jakość okrywy włosowej.
- ❖ **KANI-HOLD MAX** – preparat stosowany w sytuacjach stresowych dla zwierząt, zapobiega występowaniu kanibalizmu i autoagresji. 5 kg/ 1 tonę
- ❖ **WIT E + SELEN** – stosowana w okresie intensywnego wzrostu przy skarmianiu wysokokalorycznej paszy i w okresie rozrodu. Posiada silne właściwości oksydacyjne
- ❖ **TOP LIVER** – wspomaga pracę wątroby, przyczynia się do odbudowy uszkodzonych komórek wątrobowych, podawany w okresie żywienia wysokoenergetycznego .
- ❖ **TOX CONTROL** – preparat redukujący mykotoksyny w paszach.

➤ DODATKI DO PASZ:

- **WITAMINA C** – pobudza mechanizmy odpornościowe organizmu, bierze udział w syntezie hemoglobiny, powstawaniu erytrocytów oraz przyswajania żelaza
- **CHLOREK CHOLINY** – wskazany przy wysokoenergetycznym żywieniu, wspomaga pracę wątroby, odtłuszcza komórki ciała
- **METIONINA** – niezbędna dla prawidłowego rozwoju włosów i skóry zwierząt, syntezę białek, uczestniczy w detoksykacji organizmu, zapewnia ochronę mięszu wątroby i nerek
- **CZOSNEK SUSZONY** –poprawia walory smakowe karmy
- **GLUKOZA** – poprawia kondycję samic w okresie wykotów oraz zmniejsza syndrom wyczerpania laktacyjnego
- **ARBOCEL**– koncentrat włókna surowego dodawany do karmy, w celu uzupełnienia włókna pokarmowego w dawce żywieniowej i poprawy właściwości fizycznych karmy
- **LACTI GEL** – zwiększa zawartość wody w karmie oraz poprawia konsystencję, szczególnie zalecany w okresie letnim.
- **DODATKI FUNKCYJNE skoncentrowane w płynie 5l/20l: na stres i agresję, na biegunki, regeneracja nerek, stymulacja wykorzystania pasz i inne**

➤ KONSERWACJA PASZ:

- **PIROSIARCZYN SODU** –hamuje rozwój bakterii i pleśni –stabilizacja i zabezpieczenie karmy
- **OXY - NIL** –zapobiega oksydacji tłuszczów – konserwacja paszy wysokotłuszczowej

➤ DEZYNSEKCJA:

- **MS MAGGOT DEATH PLUS** - środek stosowany do zwalczania larw pcheł
- **PERMAS D** – środek do zwalczania dorosłych pcheł w gniazdach
- **AZA-FLY** – bardzo silny preparat zwalczający dorosłe pchły
- **AGITA**- granulat do przygotowania oprysku, stosowany do zwalczania much, karaluchów i pcheł
- **ASCYP** - preparat owadobójczy w formie sypkiej do przygotowania oprysku

➤ DERATYZACJA:

- **RATER** - skuteczny preparat w postaci granulatu do zwalczania gryzoni
- **KAT GRANULAT** - preparat w postaci sypkiego, niebieskiego granulatu do zwalczania gryzoni

➤ DEZYNFEKCJA:

- **DEZOSAN** - bakteriobójczy preparat w formie proszku do rozsypywania stosowany na różnych powierzchniach i w pomieszczeniach hodowlanych
- **DEZOSAN Z MIĘTĄ** - sproszkowany preparat bakteriobójczy z dodatkiem mięty pieprzowej odstraszającej pchły
- **VIRKON S** – preparat o szerokim spektrum działania bójczego w zakresie zwalczania wirusów, bakterii i grzybów

➤ INNE PRODUKTY:

- **SILVECO SPRAY** – spray z nanokompleksami srebra do dezynfekcji i pielęgnacji skóry zwierząt
- **ALUMINIUM SPRAY** – spray stosowany do ochrony i pielęgnacji skóry zwierząt
- **ANTYKANIBAL SPRAY** – spray zapobiegający kanibalizmowi
- **LIGNOCEL** – włókna drewna bukowego do czyszczenia, uszlachetniania i kosmetyki futer
- **REHOFIX** – granulat z kolb kukurydzy do czyszczenia, uszlachetniania i kosmetyki futer

w sprzedaży również:

- **MATY DEZYNFEKCYJNE** w różnych rozmiarach
- **POIDŁA DLA OSESKÓW** w różnych pojemnościach

Błyskawiczna realizacja zamówień!

**NOWE PRODUKTY W HURTOWNI! –
dowiedz się więcej – 61-814-70-51**

**Nie znalazłeś preparatu, który Cię interesuje? Zadzwoń-
przygotujemy dla Ciebie specjalną ofertę cenową!**

ZAMÓWIENIA W HURTOWNI PZHİPZF

ul. Poczтовая 5, 62-080 Tarnowo Podgórne

tel. 61 814 70 51

LABORATORIUM DIAGNOSTYKI CHOROBY ALEUCKIEJ

Hodowco!

Badaj swoje zwierzęta minimum 2 razy w roku.

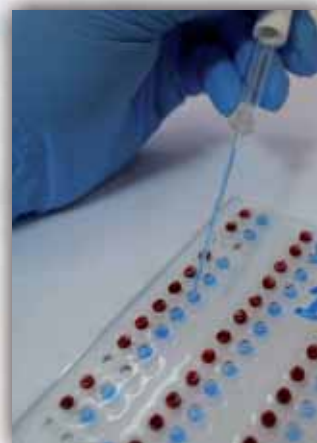
- **Sprawdź, czy stado przeznaczone do dalszej hodowli jest wolne od wirusa AmDV.**
- **Planujesz zakup zwierząt? - sprawdź ich zdrowotność.**

Laboratorium PZHiPZF wykonuje badania w kierunku wykrycia wirusa AmDV choroby aleuckiej nerek

➤ **Nowoczesna metoda CIEP**

- ⇒ Wysoka czułość
- ⇒ Krótki czas oczekiwania na wynik

**Szczegółowe informacje
ustalenie harmonogramu badań
oraz zestaw do pobierania prób krwi – nr tel.:
61 816-40-24, 61 814-70-51**

LABORATORIUM PZHiPZF

ANALIZA CHEMICZNA KARMY

Karma dla mięsożernych zwierząt futerkowych

Określane parametry:

- ⇒ Białko
- ⇒ Tłuszcz
- ⇒ Węglowodany
- ⇒ Popiół surowy
- ⇒ Sucha Masa [SM]
- ⇒ Wilgotność
- ⇒ pH
- ⇒ określenie kaloryczności karmy
- ⇒ [%] bilans składników pokarmowych w energii

Informacje dotyczące badania i przygotowania próbki do analizy otrzymają Państwo pod nr tel:
61-816-40-24, 61-814-70-51

**Atrakcyjne ceny analiz dla zrzeszonych hodowców!
Zapraszamy do skorzystania z oferty badań.**